

Aktuality Zväzu

Ročník XXVI. ~ Číslo II
Jún 2017
ISSN 1338 – 7960

*Všetkým zamestnancom školstva a členom OZ PŠaV na Slovensku
prajeme pohodové prežitie leta a načerpanie nových síl
do nového školského i akademického roka*

redakcia Aktualít zväzu

Príhovor predsedu

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

často si kladieme otázku, prečo naše školstvo potrebuje reformu. Je vzdelávanie na Slovensku skutočne na takej nízkej úrovni? Alebo sa za tým skrýva nezájem vlád a neschopnosť ministrov rezortu školstva zmeniť systém? (Od roku 1990 sa ich vystriedalo 18!) Alebo stačí zvýšiť finančné prostriedky aspoň na priemer krajín OECD? Ani jedna vláda po roku 1990 sa riešeniu problémov školstva nevenovala precízne a dostatočne. Vyhlásenia typu, že školstvo je prioritou, skončili iba na papieri.

Dnes je na svete tretí pokus reformy pod pracovným názvom Učiace sa Slovensko, ktorý je zatiaľ v plienkach a konkretizácia jeho opatrení, ako aj finančné krytie sú stále nejasné. Pýtam sa, ako dlho máme ešte čakať na zmeny systému, ktoré budú v prospech zamestnancov, študentov aj celej spoločnosti? Trvá to už príliš dlho. Zamestnanci škôl a školských zariadení to vnímajú skôr skepticky. Ako najzávažnejšie problémy vidia najmä:

- slabú motiváciu mladých ľudí na prácu v školstve,
- nízke platové ohodnotenie, a to najmä začínajúcich pedagógov,
- neriešenie problému tabuľkových plátov nepedagogických zamestnancov (po 8. platovú triedu sú pod úrovňou minimálnej mzdy),
- roztrieštenosť financovania a riadenia verejného regionálneho školstva (ministerstvo školstva, ministerstvo vnútra, ministerstvo zdravotníctva, ministerstvo obrany, mestá, obce, VÚC),
- nezmyselnosť tzv. originálnych kompetencií miest a obcí vo vzťahu k financovaniu a riadeniu určitých druhov škôl a školských zariadení (MŠ, ZUŠ, CVC, ŠJ, ŠI, ŠD, ŠKD),
- časté novely školských zákonov, ktoré neriešia požiadavky z praxe priamo od zamestnancov škôl a školských zariadení,
- zlé nastavenie normatívneho financovania a chýbajúca kvantifikácia normatívu (súčasný normatívne financovanie považujeme za archaizmus),
- nežiaduce vplyvy niektorých starostov a primátorov na riadenie škôl (právo veta pri voľbe riaditeľa),
- nedostatočné materiálo-technické zabezpečenie vyučovacieho procesu,
- nízka ochrana a nedostatočný status učiteľa v spoločnosti,

- neuspokojivé výsledky vzdelávania (testovanie žiakov – PISA).

Takto môžeme dlho pokračovať a menovať problémy, ktoré vplývajú na výchovu a vzdelávanie našej mládeže. Väčšina z nich je vám však známa a mnohí sme presvedčení o tom, že školstvo potrebuje v prvom rade finančné oživenie a „jednu strechu“, ktorou musí byť ministerstvo školstva.

Nebránime sa racionalizácii počtu škôl a školských zariadení – prirodzenej racionalizácii, ktorá na základných školách má byť podmienená demografickým vývojom, na SOŠ požiadavkami priemyslu, na gymnáziách percentom nadpriemerne nadaných detí a na vysokých školách trhom práce a vedecko-výskumným potenciálom.

Dôležitou otázkou je, či bude reforma školstva riešiť aj autonómne postavenie a ochranu pedagóga pred šikanovaním zo strany žiakov, rodičov, ale aj nadriadených. Pokusov o presadenie tejto myšlienky bolo z našej strany niekoľko. Žiaľ, do legislatívy v oblasti školstva sa doteraz nedostala. Momentálne máme ďalšiu príležitosť presadiť naše požiadavky v novele zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch, ktorý by podľa nás mohol byť „malou ústavou učiteľa“. Takémuto kroku musí, samozrejme, predchádzať odborná diskusia v pedagogickej verejnosti.

Nezabúdame ani na nepedagogických zamestnancov, ktorých finančné ohodnotenie je dlhodobo nedostatočné. Pri Úrade vlády SR bola zriadená pracovná skupina, v ktorej máme svojho zástupcu. Má za úlohu navrhnúť riešenie zmeny tarifnej tabuľky, ktorá sa začína hlboko pod úrovňou minimálnej mzdy. Táto úloha je aj vďaka nášmu úsiliu zároveň súčasťou Programového vyhlásenia vlády SR.

Robíme všetko pre to, aby sa problémy v školstve riešili odborne a k spokojnosti všetkých zainteresovaných strán, najmä zamestnancov, rodičov, žiakov aj zamestnávateľov.

Vážené odborárky, vážení odborári, za vašu prácu v prospech našich členov aj nečlenov vám veľmi pekne ďakujem. Želám vám pevné zdravie a nádherné dovolenky!

Ing. Pavel Ondek,
predseda OZ PŠaV na Slovensku

Obsah

Z činnosti zväzu

Výber z pripomienok OZ PŠaV na Slovensku k NPRVV	
UČIACE SA SLOVENSKO	3
Zasadnutie Komisie mladých	6

Z činnosti združení

Metodický materiál pre predsedu Rady ZO OZ PŠaV na Slovensku	
Združenia základného školstva	8
Čo nového v činnosti ZSŠ v I. polroku 2017?	9
Športové dni Rady ZSŠ	10
Odborárske konferencie na slovenských verejných vysokých školách	11

Odborné recenzované príspevky

Byť 10. v európskom vysokom školstve nie je len pranie, ale dôležitý strategický cieľ (I. časť)	16
Inhibičné stratégie ako možnosť riešenia latentného šikanovania v školách	20

Rokovania, konferencie, pléna

Zasadal výbor HERSC	23
---------------------	----

Rôzne

Celoslovenské kolo 11. ročníka ankety Zlatý Amos	
vyvrcholilo v Poprade	24
Na aktuálnu nôtu – Etický kódex učiteľa	
Pedagogický pracovníci a ich moc	26
Etický kódex slovenského učiteľa (návrh)	27
Objavili sme prvý slovenský Etický kódex učiteľa, ktorý má už 116 rokov	29

Môj názor na vec

Otázka pre ZMOS:	
Sú to isto vaše peniaze?	30

Aktuálne o školstve

Slovensko dáva na vzdelanie menej, ako je priemer krajín Európskej únie	31
Problémom VŠ v Česku a na Slovensku je podfinancovanie	31

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

	32
--	----

Blahoželáme

Slávnostné odovzdávanie Veľkých a Malých medailí sv. Gorazda pri príležitosti Dňa učiteľov	33
Podakovanie	
JUDr. Dušanovi Kazárovi	34

Nové právne predpisy za I. štvrťrok 2017

	34
--	----

Výber z pripomienok OZ PŠaV na Slovensku k národnému programu výchovy a vzdelávania UČIACE SA SLOVENSKO

Všeobecné pripomienky k materiálu časť Regionálne školstvo:

V krátkom časovom úseku je to ďalší nový návrh reformy vzdelávania na Slovensku. Oceňujeme zámer autorov, radi by sme však upozornili na niektoré problematické body a doplnili myšlienky, ktoré podľa nášho názoru chýbajú.

Dokument má základné nedostatky:

- Nedostatočne špecifikuje riešenie pomenovaných problémov. Chápeme, že materiál je len návrhom zmien, ale chýba nám v ňom presnejšia definícia riešení. Súčasná podoba materiálu sa dá len ťažko pripomienkovať, pretože nie je v mnohých prípadoch jasné, ako bude realizácia daného návrhu v praxi vyzerat'.
- Veľké finančné náklady na uskutočnenie konkrétnych cieľov. Najväčšie riziko, ktoré sa spája s realizáciou daného materiálu, je finančné zabezpečenie jednotlivých návrhov. Ak by naozaj ministerstvo chcelo tieto návrhy uskutočniť, bolo by treba naliat' do školstva väčšie množstvo prostriedkov. Keďže sa to za posledných 27 rokov nikdy nestalo, zostávame pri navrhovaných cieľoch skeptickí.
- Dlhé časové obdobie na realizáciu daných opatrení. Keďže uskutočnenie viacerých opatrení si vyžaduje dlhé časové obdobie (niektoré v rozsahu aj 10 rokov), obávame sa toho, že tento dokument opäť skončí rovnako ako podobné návrhy, ktoré boli predložené v minulosti, a k realizácii kľúčových opatrení nikdy nedôjde.
- Nevyváženosť medzi právami učiteľa a požiadavkami, ktoré sa naňho kladú. Chýbajú benefity pre učiteľa – liečebné kúpele po istom čase odučených rokov, dlhodobejšie platené študijné voľno na prípravu na atestáciu (napr. mesiac až pol roka), dlhšia dovolenka po niekoľkých odrobených rokoch a pod.
- Vznik nových inštitúcií, nadrezortných orgánov, poradných orgánov, expertných skupín, dvoch ministerstiev, externý vstupný audit pre autoevalvaciu, konzultanti v oblasti organizač-

nej kultúry, debarierizácia školského prostredia, odhlučnenie školského prostredia, vrátane zmeny interiérov a exteriérov škôl tak, aby podporovali široké spektrum modalít učenia a odvychovej zóny pre učiteľov, interný audit zameraný na pracovné prostredie a pracovné podmienky, technický personál na správu IKT, dostatok finančných prostriedkov, ktoré budú mať školy k dispozícii na ďalšie vzdelávanie, bude znamenať nárast finančných prostriedkov na štátny rozpočet.

Konkrétne pripomienky k materiálu časť Regionálne školstvo:

1. Kvalita a dostupnosť výchovy a vzdelávania

1-01.01 Vytvoriť predpoklady pre možnosť rozsiahlej implementácie individualizácie vzdelávania

Znížiť maximálny počet detí alebo určit' maximálny počet, ktorý nemožno zvyšovať. Ak chceme uplatniť princípy individuálneho prístupu, je nutné uprednostniť kvalitu predprimárneho vzdelávania pred problémami s nedostatočným počtom miest (kapacit) v materských školách. Pri veľkých počtoch detí zostane implementácia individualizácie vzdelávania iba na formálnej úrovni. V súčasnosti je bežné, že schválený počet 5-6-ročných detí v materskej škole je 22, ale bežne sa zvyšuje na 25 detí, pretože je to prípustné. Žiadame zachovať komplexný, rokmi overený a osvedčený systém špeciálneho školstva pre deti s ľahkým mentálnym postihnutím a deti s viacnásobným postihnutím. Práve v špeciálnej škole má učiteľ priestor a možnosť individuálne sa deťom venovať. Učitelia špeciálnych škôl sú špičkovy profesionálne pripravení na takéto vzdelávanie a prístup k deťom. Upozorňujeme na skutočnosť, že integráciou by postihnuté deti nezvládli tempo, ktorým sa vyučuje na základnej škole, ani obsah a rozsah učiva. Naopak, v špeciálnej škole deti zažívajú pocit spolupatričnosti a úspechu. Naopak, integráciu vnímame ako určitú brzdu pre ši-

kovnejších žiakov. Bola by to enormná záťaž na učiteľa, a to aj pri pomoci asistenta. Pri žiakoch s vývinovými poruchami a poruchami správania je nutné zabezpečiť špeciálneho pedagóga priamo v škole. Pri žiakoch so zdravotným postihnutím je nutné zabezpečiť vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód a zabezpečiť asistenta. Žiakov s ťažkým hendikepom treba vzdelávať aj naďalej v špeciálnych školách.

1-01.06 Vytvoriť systém sledovania a vyhodnocovania individuálneho pokroku v rámci individualizácie vzdelávania

Vytvorením systému sledovania a vyhodnocovania individuálneho pokroku žiaka vzniká problém, kto bude tieto aktivity vykonávať. Predpokladáme, že učiteľ. Takto však učiteľom radikálne stúpne byrokratická záťaž, čo je v rozpore s myšlienkou znižovania administratívnej záťaže učiteľov. Navrhujeme, aby aj výstupné testovania boli individualizované. Žiaci s istými poruchami by nemali byť vystavení testom pre ostatné deti a učiteľ či škola nemôžu byť hodnotené štandardne na základe prípadného „zlyhania“ týchto žiakov, pre ktorých sú niektoré úlohy nezvládnuteľné. Na väčšiu individualizáciu vyučovania treba zamestnať veľké množstvo asistentov učiteľov, špeciálnych pedagógov, sociálnych pedagógov, výchovných poradcov a pod. Na to sú potrebné financie, ktoré musí nájsť ministerstvo, čo sa zatiaľ nedeje.

1-01.03 Vytvoriť personálne, materiálne a finančné podmienky na možnosť implementácie individualizácie vzdelávania

Je nutné zdefinovať, ako by pri integrácii boli zosúladené štátne vzdelávacie programy intaktných a postihnutých žiakov. Pre komplexnosť riešenia problému je bezpodmienečne žiaduce zväziť nezanedbateľný vplyv sociálneho a rodinného prostredia na vývin dieťaťa. Úlohou školy nie je suplovať nedostatočnú a defektnú výchovnú zložku rodiny! Je potrebné zdefinovať pojmy sociálne znevýhodnené a sociál-

ne vylúčené dieťa. Pri uvažovanej integrácii je nutné zväžiť, či sú vytvorené všetky podmienky na úspešnú integráciu dieťaťa, rehabilitačnú starostlivosť i osobnostný rozvoj. V prípade, že by škola tieto podmienky nemala vytvorené, konalo by sa proti právam dieťaťa a v konečnom dôsledku to môže priniesť neúspech integrácie žiaka a negatívne následky pre ďalší život dieťaťa. Socializáciu možno realizovať aj formou rôznych projektov v spolupráci so základnými školami.

1-02.04 Školy pre deti s mimoriadnym nadaním alebo talentom sa budú orientovať najmä na špecifickú oblasť (nadanie jazykové, umelecké, pohybové, športové, matematické, prírodovedné atď.). V jazykovej, umeleckej a pohybovej oblasti poskytujú plnohodnotné vzdelávanie jazykové školy, ZUŠ, CVČ – vidíme to ako reálne ohrozenie existencie týchto škôl a školských zariadení.

1-06.01 Definovať pojem „povinné vzdelávanie“, jeho obsah a v relevantných dokumentoch vrätane právnych predpisov ním nahradiť pojem „povinná školská dochádzka“ Nesúhlasíme. Mnoho rodičov neskontroluje dieťaťu ani žiacku knižku, nehovoriac o kontrole domácich úloh a spoločnej príprave do školy. Ďalší problém je negatívny dosah na deti, ktoré by boli mimo sociálnych väzieb so svojimi rovesníkmi, čoho vinou budú mať problém so socializáciou. Zbytočne ideme vnášať ďalší chaos do systému, ktorý je už teraz dosť rozbitý. Ide o nesytemové opatrenie. Aké vzdelanie bude musieť mať „domáci vzdelávateľ“? Ved' učiteľ v škole musí mať vysokoškolské vzdelanie a dokonca nemôže učiť iné aprobácie okrem svojich v plnom úväzku. Škola nemôže byť garantom domáceho vzdelávania, keď sa na ňom nepodieľa. Nehovoriac o ďalšej činnosti navyše, ktorá jej pribudne, a najmä ak by sa takáto forma čoraz viac využívala. V súčasnosti je takýto spôsob domáceho vzdelávania len výnimočný (zdravotné znevýhodnenie a pod.) a zväčša nie v 100 % rozsahu. Tak by to malo aj ostať. Pre žiakov zo SZP je jednou z možností riešenia problému stanovenie povinnosti ukončiť si vzdelanie minimálne v dvojročnom učebnom odbore zameranom na posilňovanie a upevňovanie pracovných návykov.

Cieľ 1-07 Predškolské vzdelávanie

a výchova

Nesúhlasíme s definovaním predškolského vzdelávania a výchovy ako akejsi starostlivosti o deti. Pre ranú starostlivosť o deti vo veku od 0 do 3 rokov bol prijatý nový zákon. Problematika ranej starostlivosti patrí pod gesciu MPSVaR SR. Autori definujú výchovu a vzdelávanie detí vo veku 3 až 6 rokov len ako starostlivosť. Výchova a vzdelávanie detí od 3 do 6 rokov sa má realizovať prostredníctvom akýchsi detských skupín, komunitných škôlok, detských lesných klubov a pod., pričom vôbec nie je definované, či budú tieto „škôlky“ súčasťou sústavy škôl a či budú zaradené v sieti so všetkými právami a povinnosťami, týkajúcimi sa kvalifikačných požiadaviek „domácich učiteľov“, priestorových podmienok, materiálno-technických podmienok, či budú musieť dodržiavať Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách.

1-08.02 Rozšíriť ponuku všeobecnovzdelávacích programov sekundárneho vzdelávania

Odmietame zavádzanie nového pojmu „menej akademicky a teoreticky orientovaný všeobecnovzdelávací program pre žiakov“. Navrhovaný hybrid pripraví absolventov neuplatniteľných na trhu práce! Naopak: malo by sa dbať na zvýšenie úrovne a kvality gymnaziálneho vzdelávania.

1-09.03 Zahnúť medzi kľúčové ciele výchovno-vzdelávacieho systému podporu sociálnej mobility

Najmä deti z rómskych marginalizovaných komunít žijú v katastrofálnych podmienkach. Treba si však položiť otázku, ako tieto podmienky môže zmeniť učiteľ? Odpoveď je, že nemôže, nemá na to možnosti ani to nie je náplňou jeho práce. Toto je jednoznačne úloha pre sociálnu kuratelu a úrady sociálnych vecí, ktoré v tomto smere nič nerobia. Učiteľ sa môže s dieťaťom z takejto komunity v škole snažiť, ako najlepšie vie. Ak dieťa nemá uspokojené základné biologické potreby (je hladné, bosé, slabo oblečené, špinavé) a nemá základné podmienky na prípravu a vzdelávanie (nemá žiadny vlastný priestor, nemá žiadne osobné veci), tak vzdelanie preň nikdy nebude prioritou. Čo však treba zdôrazniť, že riešenie tejto problematiky má byť najmä na pleciach ministerstva sociálnych vecí a rodiny a nie na ministerstve školstva. To, v akých podmienkach deti žijú, predsa nemôže riešiť škola či učiteľ.

Cieľ 1-10 Obsah vzdelávania

Do osnov materských a základných škôl vrátiť mravnú výchovu s cieľom zvýšenia sociálnej úrovne a budovania úcty k vlastným rodinám – úcta k rodičom, starším osobám, k škole – učiteľovi a tiež zvyšovať národné povedomie – som Slováč a som na to hrdý – i osvojovanie etikety, čo teraz vo výchovno-vyučovacom a vzdelávacom systéme veľmi chýba. Toto je jedna z najpodstatnejších vecí, ktorá sa musí vyriešiť. Je potrebné, aby bol ŠVP jasný, prehľadný a rozdelený na ročníky. Zároveň je potrebné, aby boli dodržané medzipredmetové vzťahy.

1-10.11 Zaradiť do vzdelávania viac manuálnych, umeleckých a pohybových aktivít

Mnohé z týchto činností korešpondujú s činnosťou so vzdelávaním na ZUŠ a v CVČ, sú náročné na finančné a personálne zabezpečenie procesu. V koncepcii chýba kapitola zameraná na zdravý životný štýl. Je nutné vytvoriť podmienky na všestranný rozvoj osobnosti (zvýšiť hodiny telesnej a športovej výchovy v učebných plánoch). Na to je potrebné z úrovne ministerstva zvýšiť dodávky učebných pomôcok (náradia, náčinia do telocvičníc).

Cieľ 1-12 Učebné zdroje, materiály a materiálno-technické vybavenie

Poskytovať z ministerstva finančné prostriedky školám na postupné dobudovanie štandardu materiálno-technického vybavenia v školách (pracovné zošity, digitálna technika a učebné materiály) aj pre materské školy v originálnych kompetenciách. Pri zmenách v oblasti vzdelávania prostredníctvom pilotného a experimentálneho overovania dbať na to, aby po vyhodnotení a schválení projektov experimentálneho overovania boli k nim včas vydané potrebné metodiky, prípadne metodické usmernenia. Nie je prípustné, že po spustení zmien tieto metodiky chýbajú alebo sa stále aktualizujú.

1-13.01 Zaviesť hodnotenie žiakov, ktoré bude komplexnou spätnou väzbou

Zdôrazniť, že slovný typ hodnotenia bude dobrovoľný a zároveň sa ponechá klasický systém známokovania. Zavedenie tohto návrhu do praxe vyžaduje súčasný stav rozsahu vyučovacej povinnosti a súčasného rámčového UP bude viesť k nárastu byrokracie a preťažaniu pedagógov. Bolo by to možné len pri výrazne nižšom počte

žiačov, ktorým sa pedagóg venuje denne.

1-17.03 Dbat' na ústretovosť a útulnosť školského prostredia

Interiér materských škôl je zväčša zútluňovaný vlastnou kreativitou učiteliek, ktoré priestory tried i chodieb stále obmieňajú a esteticky dotvárajú (väčšinou svojpomocne). Významnejším problémom je však stav budov – opadáajúce fasády, praskajúce steny, zatekajúce strechy či okná, ktoré sú v dezolátnom stave (prehnité drevené rámy, okná bez žalúzií...). Opravy sa robia väčšinou iba na školách, ktoré sú v havarijnom stave. Štát by mal urýchlene riešiť predovšetkým renováciu budov.

2-01-01 Identifikovať príčiny nízkej atraktívnosti učiteľského povolania pre mladých ľudí a postupne ich oslabovať či celkom odstraňovať

Nemôžu existovať regionálne rozdiely pri nástupných platoch učiteľov ani v odmeňovaní podľa regiónov, je to diskriminácia. Budú rozdielne tabuľky pre učiteľov napr. v Bratislave, iné v Žiline, iné v Kecerovciach? Jednotlivé špecifiká regiónov zohľadňovať vo forme špecifikovaných príplatkov. Autorský tím sa zameriava iba na nástupný plat učiteľa. Pozabudlo sa však na to, že starnutie pedagógov sa bude zvyšovať v závislosti od posunu dôchodkového veku. Nedostatočné je aj tabuľkové ohodnotenie učiteľov v závislosti od praxe, v ktorom je stúpanie mzdy minimálne, t. j. v súčasnosti po 16. roku praxe stúpa iba o 0,5 % a končí sa po 32 rokoch. Takže skúsenosti pedagógov získané dlhoročnou praxou štát náležite neoceňuje. Kariérový rast i zamestnanecké benefity sú málo motivujúce vzhľadom na nároky kladené na pedagóga.

2-02.01 Pripraviť plán zvyšovania plátov pedagógov (učiteľov a odborných zamestnancov) do konca roku 2017

Je potrebné konkretizovať čísla, o ktoré sa budú platy zvyšovať. V prípade, že nárast v rámci OECD bude vyšší, ako je plán nášho ministerstva, čiže vznikne predpoklad, že sa cieľ do roku 2027 nepodarí naplniť, dorovnať zvýšenie plátov o príslušnú sumu v danom roku a netlačiť narastajúce rozdiely medzi našimi mzdami a platmi OECD pred sebou. V návrhu sa spomína iba zvyšovanie plátov pedagógov s vysokoškolským vzdelaním. Autori zabúdajú na pedagógov v materských školách, kde

v súčasnosti v prevažnej miere pracujú učiteľky so stredoškolským vzdelaním.

2-02.03 Pripraviť a zaviesť nový motivačný systém odmeňovania učiteľov

Automatický nárast tarifných plátov iba po určitý čas považujeme za diskriminačný pre učiteľov s dlhoročnou praxou. Nesúhlasíme so zvyšovaním plátov iba prostredníctvom nenáročných nadtarifných zložiek (odmeny podľa kritérií). Vzhľadom na postupné zvyšovanie fyzického veku odchodu na starobný dôchodok trváme na úprave platovej tabuľky tak, aby zohľadňovala prax aj nad 32 rokov a zároveň nediskriminovala nad 16 rokov praxe iným koeficientom prepočtu. Ďalšie zvyšovanie miezd iba prostredníctvom nadtarifných zložiek previazané na výkon práce učiteľa na základe kritérií a skúseností, ktoré má v rukách škola (riaditeľ) či zriaďovateľ, bude s veľkou pravdepodobnosťou problematické a spôsobí v odmeňovaní konflikty. Kto nastaví kritériá? Rozhodne o nich každá škola, resp. riaditeľ? Čo ak škola nedostane od zriaďovateľa finančné prostriedky? Mnohí pedagógovia sa k osobnému príplatku nedostanú, lebo zriaďovateľ nemá na to peniaze. Keďže osobný príplatek nie je garantovaný zákonom a rozhodovať o ňom bude ľudský faktor (zriaďovateľ, riaditeľ), v praxi to neprinesie motiváciu na kvalitnejšiu prácu, ale skôr nezdravú atmosféru v pedagogickom zbore. Doplňte 13. a 14. plat ako nárokovateľnú zložku platu.

2-02.04 Zaviesť ďalšie nefinančné benefity pre učiteľov

Preventívne prehliadky, očkovanie proti chrípke či bezplatný vstup do múzeí a galérií nepovažujeme za dostatočné benefity, ktoré by boli ocenením učiteľskej profesie. Uvedené benefity nepomôžu zvýšiť životnú úroveň učiteľa. Navrhujeme preplácať internetové pripojenie v učiteľskej domácnosti. To využije určite každý učiteľ. Vzhľadom na extrémne vysokú psychickú, emočnú i fyzickú náročnosť práce pedagóga navrhujeme možnosť zníženia veku odchodu na starobný dôchodok, zavedenie výsluhového dôchodku, zníženie úväzku od určitého fyzického veku.

Cieľ 2-06 Kontinuálne vzdelávanie

Navrhujeme, aby kreditové príplatky zostali (ako snaha rozvíjať svoje profesijné kompetencie a motivácia ďalšieho vzdelávania) až do obdobia, kým ministerstvo školstva vstúpi do kontinuál-

neho vzdelávania s vlastnými kurzami, ktoré budú povinné pre cieľové skupiny učiteľov a budú hradené ministerstvom. V školách, kde nie sú osobné príplatky (originálne kompetencie), a ani po odpracovaní 32 rokov zatiaľ nie je reálne ďalšie zvyšovanie plátov, tam ako jediná možnosť zvýšenia platu je forma získania kreditového príplatku.

3-03.00 Kvalita stredných odborných škôl

Kvalita SOŠ závisí v podstatnej miere od žiakov, ktorí prichádzajú zo ZŠ. Bohužiaľ sme nezaznamenali žiadne opatrenie (!) riešiace problém prijímania žiakov so slabými výsledkami na maturitné odbory (dokonca ani niektoré gymnáziá neváhajú prijať aj žiaka s jednou či viac dostatočnými). Je nutné stanoviť vstupný štandard pre študijné odbory – urýchlene prijať také legislatívne opatrenia, ktoré by stanovili kritériá na prijímanie žiakov na jednotlivé typy SŠ, podľa výsledkov zo ZŠ – priemerný prospech, známky z profilových predmetov, výsledky monitoru tak, aby neumožňovali prijímať prospechovo slabých žiakov.

3-03.07 Iniciovat' diskusiu o rozlíšení maturity zo všeobecného vzdelávania a odborného vzdelávania a zákonom následne zaviesť inštitúty všeobecnej maturity (pre všeobecné vzdelávanie) a odbornej maturity (pre odborné vzdelávanie)

Navrhujeme zmeniť systém odborného vzdelávania na SOŠ na tzv. stupňovitý: 3 roky = výučný list + 2 roky = všeobecná maturita – pre možnosť prijatia na univerzitné VŠ, resp. odborná maturita – pre možnosť prijatia na odborné VŠ (rakúsky model).

4-01.02 Pridelovať všetky štátne zdroje na výchovu a vzdelávanie len cez kapitolu ministerstva školstva

Alokáciu zdrojov vrátiť do stavu v roku 2003, keď štát poskytoval na výchovu a vzdelávanie zdroje v zmysle zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní aj pre originálne kompetencie.

Cieľ 4-02 Riadenie výchovy a vzdelávania

Vymedziť postavenie riaditeľa školy ako lídra zmeny na úrovni školy. Nesúhlasíme s tým, aby riaditeľ školy bol bez pedagogického vzdelania, vytvára sa tak priestor pre zriaďovateľov na obsadzovanie miest riaditeľov škôl bez potrebných skúseností s pôsobením v školstve, na základe protekcionizmu,

klientelizmu a rodinkárstva.

4-03.08 Rešpektovať úlohu školských odborov na všetkých úrovniach

Toto rešpektovanie postavenia odborov musí byť zakotvené aj v legislatíve, napr. doplniť členov školských rád, obecných školských rád aj do územnej školskej rady zo zástupcov OZ PŠaV.

Všeobecné pripomienky k materiálu časť Vysoké školstvo:

V časti Vysoké školstvo materiál neodzrkadľuje potrebu zabezpečenia konkurencieschopnosti Slovenska a požiadavky a smerovanie trhu práce. Materiál nereflektuje vplyv zmien spoločnosti na univerzitné vzdelávanie a výskum, najmä v kontexte výziev štvrtej priemyselnej revolúcie a s tým súvisiacimi požiadavkami na informačnú spoločnosť, digitalizáciu či automatizáciu ekonomiky. Vláda SR pritom schválila kroky smerujúce k zvýšeniu konkurencieschopnosti a inovačného potenciálu Slovenska RIS3 SK *Poznatkami k prosperite*, no tieto ciele sa do reformy vzdelávania nepremietajú.

V dokumente chýba užšia prepojenosť medzi reálnymi potrebami praxe a vzdelávacím systémom. Neobsahuje zásadný cieľ, týkajúci sa sledovania a využívania informácií o uplatnení absolventov vysokých škôl a reflektovania súladu dopytu a ponuky absolventov. Materiál nezohľadňuje potreby trhu práce nielen pri absolventoch, teda tých, ktorých vysoké školy vychovávajú, ale ani pri tých, ktorí študentov pre trh práce pripravujú. Na to, aby zo školstva odborníci neodchádzali, musia mať primerane porovnateľnú mzdu s ponukou z praxe. Táto disproporcija je ešte kľúčovejšia v atraktívnych odboroch, kde je vysoká potreba trhu práce na absolventov a vysoké nástupné platy, najmä oblasť IT.

5-01.01 Zaviesť na vysokých školách vnútorné systémy zabezpečovania kvality vzdelávania

V navrhovanom materiáli sa autori nezaobierajú prepojením tvorivej (vedeckej alebo umeleckej tvorby) práce so vzdelávacím procesom. Nereflektujú, že univerzitné vzdelávanie má študentom ukázať aj základy vedeckej, resp. vývojovej aplikačnej práce, čím sa štúdium na vysokej škole výrazne líši od štúdia na strednej škole. Z materiálu nie je jasné, kto počet a kvalifikáciu vysoko-

školských učiteľov zadefinuje, kto a na základe akých kritérií ju bude garantovať a kontrolovať.

5-04.04 Otvoriť výberové konania aj smerom do zahraničia a k praxi

Systém financovania vysokých škôl a nastavení mzdových náležitostí by musel byť atraktívny pre odborníkov z praxe a zo zahraničia, aby na slovenské VŠ prišli, zároveň by sa musel uplatňovať aj pre riadnych domácich zamestnancov, aby nevznikli dve kategórie zamestnancov.

5-07.01 Podporovať systematicky z úrovne ministerstva rozširovanie profesijne orientovaných študijných programov, a to predovšetkým na bakalárskom stupni

Do financovania profesijne orientovaných študijných programov treba zapojiť zamestnávateľov, na ktorých objednávku tieto programy vzniknú. Nie je možné predstaviť si, že ministerstvo začne lepšie finančne ohodnocovať VŠ s profesijne orientovanými študijnými programami. Dokument chybné identifikuje ako zásadnú bariéru pre vyššiu mieru praxí a sťažuje študentov úroveň financovania vysokých škôl z verejných zdrojov a akreditačné podmienky na personálne zabezpečenie štúdiá. Na Slovensku je napríklad dobre prepracovaný systém praxí študentov medicíny na fakultných klinikách, ale je historicky veľký deficit v iných oblastiach národného hospodárstva. Oproti mnohým vyspelým priemyselným krajinám sa slovenský priemysel nikdy neangažoval v tom, aby študenti technických fakúlt absolvovali mnohomesačnú stáž v podnikoch. Praxe si totiž vyžadujú časovú investíciu zo strany firiem. Pre ich radových zamestnancov môžu byť študenti príťažou. Bez prepracovaného systému podpory praxí na úrovni vedenia jednotlivých firiem a bez vzájomnej spolupráce firiem majúci spoločný záujem o určitý typ absolventov sa tzv. profesijné študijné programy nedajú zabezpečiť.

5-11.01 Podporovať diverzifikáciu siete vysokých škôl prostredníctvom sebaprofilácie každej vysokej školy

Profilácia vysokých škôl je dôležitý reformný krok, nesmie však byť ponechaná len v rukách vysokých škôl, pričom štát bude ďalej financovať to vzdelávanie, ktoré sa vysoké školy rozhodnú poskytovať. Štát musí v tomto postupe zohrávať aktívnu a dôležitú úlohu a určovať smerovanie. Keď je štát objednávateľom služby – prípravy vysoko-

kokvalifikovaného pracovníka a prostredníctvom dotácie túto službu aj financuje, nemal by sa vzdávať možnosti selektívneho financovania podľa potreby národného hospodárstva a strategických zámerov rozvoja spoločnosti. Štát musí poznať svoje priority, ak pripravuje reformu a jeho rozhodujúcou prioritou viac nie je len zvýšiť podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov, tak, ako to bolo doteraz. Ak je cieľom školy profílovať sa tak, aby mala šancu uspieť v medzinárodnej konkurencii a umiestňovať sa významnejšie vo svetových rankingoch univerzít, musí pristúpiť ku koncentrácii výskumu na jednu či dve výskumne orientované vysoké školy tak, ako sa deje v zahraničí a nakoniec aj v Českej republike. Ďalej musia existovať všeobecné vzdelávacie inštitúcie a nevyhnutne v neposlednom rade aj profesijne orientované pomaturitné vzdelávacie inštitúcie, po ktorých dnes silno volá priemysel.

6-03.02 Rozvíjať systém viacdrožového financovania aplikácií tvorivej činnosti v partnerstve s ich odberateľmi z praxe

Pristúpiť k významnému zvýšeniu rozpočtu kapitoly vysokých škôl, zakotviť viacero garancie prídely dotácie a ustúpiť od výkonových parametrov degradujúcich úroveň vzdelávania a vedy.

Venovať väčšiu pozornosť podpore priemyslu, ktorý chce podporiť vysoké školy, posilniť toto opatrenie a špecifikovať.

6-05.03 Využiť zdroje zo štruktúrnych fondov na podporu výskumu na vysokých školách

Zahrnúť Bratislavu do využívania zdrojov zo štruktúrnych fondov na výskum – nevyhnutné nielen z hľadiska výskumu, ale aj z hľadiska infraštruktúry, služieb pre študentov a podpory ľudských zdrojov. Pedagógovia a vedeckí pracovníci v Bratislave učia a pripravujú na povolanie 70 % študentov z regiónov mimo Bratislavy.

8-01.01 Zvyšovať verejné zdroje na vysoké školy na úroveň 1,2 % HDP

Uvedené opatrenie má formu vyhlásenia, ktoré potrebuje širokú politickú podporu. Implementácia opatrení v dokumente Učiace sa Slovensko bude vyžadovať nemalé finančné náklady. Chýba analýza nákladových položiek a definovanie zdrojov, ktoré realizáciu projektu zaplatia. Je nevyhnutné zrealizovať bez zbytočného odkladania sľubované postupné zvyšovanie verejných zdrojov pre vysoké školy.

Zasadnutie Komisie mladých OZ PŠaV

V dňoch 21. a 22. apríla 2017 sa v rekreačnom zariadení Crocus v Kežmarských Žľaboch stretli členovia komisie rady zväzu pre prácu s mladými členmi – Komisie mladých. Pozvanie na stretnutie prijal predseda zväzu Pavel Ondek, ktorý na úvod stretnutia informoval o aktuálnych témach pri rokovaní s ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu a s inými orgánmi štátnej správy a samosprávy. Hovoril o predpokladanej valorizácii plátov v najbližších rokoch, ako aj o návrhoch zväzu na zlepšenie postavenia začínajúceho pedagóga. Pripomenul snahy zväzu o zjednotenie financovania regionálneho školstva, ktoré boli zachytené v petícii. Ďalej informoval o situácii ohľadom zmeny tarifnej tabuľky tzv. nepedagogických zamestnancov, ako aj o novom systéme poskytovania bezúročných pôžičiek členom zväzu. Na záver svojho vystúpenia poďakoval prítomným za účasť a za záujem o aktivity zväzu. V diskusii sa hovorilo o rôznych témach ako financovanie neštátnych škôl, racionalizácia siete škôl, málotriedky, normatívne financovanie na žiaka, štruktúra zväzu, vytvorenie priestoru pre mladých členov v rozhodovacích orgánoch regionálnych rád atď.

V ďalšom bode diskutovali členovia komisie o konkrétnych návrhoch na zlepšenie postavenia začínajúcich pedagógov, resp. o krokoch na zvýšenie motivácie mladých ľudí na prácu v školstve. Z predložených návrhov boli najzaujímavejšie: garancia pracovného miesta po skončení štúdia na VŠ aspoň na 3 roky, vyriešenie otázky bývania – štartovacie byty/príspevok na kúpu bytu, zvýhodnená hypotéka, automatické zaradenie do 10. platovej triedy, zlepšenie možnosti prístupu ku kreditovému vzdelávaniu – zo strany riaditeľa školy, výrazné zvýšenie tarifných plátov pedagogických, odborných aj nepedagogických zamestnancov, sabakal – platené voľno na 10 mesiacov po 10 odpracovaných rokoch, 100 % príspevok na regeneráciu pracovnej sily raz ročne, vyšší príspevok pri narodení dieťaťa, preplácanie internetového pripojenia, príspevok na nákup pomôcok súvisiacich s výkonom povolania, zamedzenie neobmedzeného reťazenia pracovných pomerov

učiteľov na VŠ, príspevok na dochádzanie do zamestnania, nižší vek odchodu do dôchodku, znižovanie úväzku po 30 odpracovaných rokoch, výsluhový dôchodok atď.

Pri ďalšom rokovaní Komisia mladých požiadala vedenie zväzu, aby zistilo, koľko okresných rád ZO má vo výbore mladého člena do 35 rokov tak, ako im to uznesením odporučila rada zväzu.

Členovia komisie diskutovali o návrhoch na zvýšenie záujmu mladých ľudí o aktivity zväzu. Treba zorganizovať informačnú kampaň na propagovanie činnosti zväzu, úspechov, ktoré do-

siachol pre zamestnancov školstva, štruktúrach regionálnych orgánov či výhodách členstva vo zväze.

Na záver stretnutia vystúpil ako pozvaný hosť zástupca KOZ SR Miroslav Hajnoš, ktorý prezentoval rôzne aktivity odborov na európskej úrovni ako napr.: Letná škola mladých odborárov, projekt Denník práca, Európsky tréning pre mladých lídrov a iné.

Mgr. Juraj Stodolovský,
vedúci úradu zväzu OZ PŠaV
na Slovensku

Foto: Bc. Miroslav Hajnoš,
Mgr. Juraj Stodolovský

Metodický materiál pre predsedu Rady ZO OZ PŠaV na Slovensku Združenia základného školstva

Nová publikácia

Prečo vznikol tento materiál?

VII. zjazd OZ PŠaV na Slovensku (zväz) v novembri 2015 prijal základné dokumenty, o ktoré sa vo svojej činnosti opiera. Po zjazde sa uskutočnili konferencie rád ZO OZ PŠaV, na ktorých boli zvolené nové výbory a predsedovia rád. Pri príprave každoročného školenia predsedov rád v Združení základného školstva (ZZŠ) žiadali predsedovia krajských rád, aby obsahom školenia boli informácie o nových dokumentoch zväzu, o základnej dokumentácii rád, o ich hospodárení, o financovaní v regionálnom školstve a pod. Združenie základného školstva na základe týchto podnetov pripravilo náplň školenia. Pri vyhodnocovaní spätnej väzby po školení vznikla myšlienka pripraviť materiál, ktorý by bol pomocou pre predsedov rád a poskytol im najčastejšie vzory a príklady, ktoré využijú vo svojej praxi.

Čo v materiáli predseda rady nájde?

Materiál je rozdelený na 12 kapitol. V niektorých kapitolách sú uvedené odkazy na prílohy (vzory a dokumenty), ktoré každý predseda rady dostal k dispozícii na USB.

V prvej kapitole sa venujeme štruktúre a orgánom zväzu s akcentom na správne názvy a kompetencie jednotlivých orgánov zväzu (zjazd, predsedníctvo, funkcionári, združenia a úrad zväzu).

Druhá kapitola uvádza stručne prehľad dokumentov zväzu, tretia a štvrtá sa venuje dokumentom a hospodáreniu rady. Predsedovia rád v jednotlivých kapitolách nájdu príklady z praxe, upozornenia na niektoré nedostatky, s ktorými sa môžu stretnúť, uvádzame i dobré rady pri riešení konkrétnych situácií.

Piata kapitola uvádza postup pri práci s databázou členskej základne (db.ozpsav.sk).

V ďalších kapitolách sa venujeme kompetenciám v regionálnom školstve

a všeobecným záväzným nariadeniam obce, financovaniu regionálneho školstva. Okrem normatívneho financovania sa venujeme financovaniu prostredníctvom podielových daní obcí, uvádzame postup výpočtu jednotkového koeficientu (hodnota v € na jedného prepočítaného žiaka), v prílohách predsedovia rád nájdu pomocku na určenie objemu finančných prostriedkov, ktoré obec dostane na originálne školské kompetencie.

Kolektívnym vyjednávaním sa zaoberá deviatá kapitola. Okrem legislatívneho rámca obsahuje podrobnosti o kolektívnej zmluve, venuje sa obsahu kolektívnych zmlúv. Samostatná časť je venovaná sociálnemu fondu, jeho účtovaniu, spôsobu výpočtu, možnostiam použitia fondu.

Kapitola Právne minimum predsedu rady obsahuje základy pracovnoprávnej problematiky vo vzťahu k poskytovaniu základného poradenstva predsedom základných organizácií, ktorí sú často nútení konať rýchlo, bez možnosti preskúmať problematiku do hĺbky. Venujeme sa skončeniu pracovného pomeru, dovolenke, práci nadčas a náhradnému voľnu, zrážaniu členských príspevkov, doručovaniu v pracovnoprávných vzťahoch, odchodnému a odstupnému. Takisto sú tu uvedené prílohy – vzory žiadostí, dohody o skončení pracovného pomeru či výpovede.

Metodický materiál nezabudol ani na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci s dôrazom na zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a na odborovú kontrolu.

Jedenásta kapitola obsahuje náplň činnosti zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť, odporúčania pri kontrole, opisuje oblasti, ktoré môžu byť predmetom kontroly. V kapitole tiež uvádzame náplň práce profesionálnych odborových špecialistov – inšpektorov BOZP, ktorí pôsobia v OZ PŠaV na Slovensku.

Posledná kapitola je metodickou po-

*Nič, čo by stálo za to,
som neurobil náhodou.
Vždy za tým bola poctivá práca.
T. A. Edison*

môckou pri zakladaní či zániku základnej organizácie.

Autormi publikácie sú dlhoroční zamestnanci zväzu či funkcionári: právnička Yvonne Furdiková, špecialistka ZZŠ, Ing. František Šary, predseda ZZŠ a podpredseda zväzu, Ing. Vladimír Kmec, koordinátor BOZP a špecialista BOZP, Mgr. Martin Mikluš, špecialista na právne služby, RNDr. Ingrid Gamčíková a PaedDr. Darina Nagyová, obe predsedníčky krajských rád ZZŠ a členky predsedníctva zväzu.

Veríme, že tento materiál bude dobrým pomocníkom pre predsedov rád nášho združenia.

RNDr. Ingrid Gamčíková,
predsedníčka Krajskej rady
ZZŠ pre Košický kraj

Čo nového v činnosti Združenia stredného školstva v I. polroku 2017?

Členovia výboru Združenia stredného školstva OZ PŠaV na Slovensku na svojom prvom tohtoročnom zasadnutí dňa 22. marca 2017 v Bratislave schválili zásadné materiály: **Ciele a program združenia na rok 2017, plán činnosti a rozpočet na činnosť.**

Všetci členovia výboru sa prioritne venovali aktivitám nasmerovaným na presadenie a dosiahnutie valorizácie plátov pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2017. A to napriek tomu, že Programové vyhlásenie vlády SR s takýmto riešením nepočíta. Súbežne s kolektívnym vyjednávaním o raste plátov pre zamestnancov odmeňovaných vo verejnom záujme (kde došlo z úrovne KOZ SR k uzatvoreniu KZVS na rok 2017 a podpisu Memoranda s vládou na rok 2017 a 2018 pre kategóriu nepedagogických zamestnancov, robotníckych profesií a THP), stále je otvorená a nedoriešená otázka rastu plátov pedagógov a odborných zamestnancov. Posledné rokovanie k tomuto problému sa uskutočnilo u ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR Petra Plavčana v pondelok 29. mája t. r. Pán minister prisľúbil odborárom doriešiť tento neuralgický problém najneskôr do konca júna t. r. Tak si držíme palce, aby všetko dobre dopadlo a naplnil sa prisľub o školských prioritách!

Združenie realizovalo svoju vlastnú činnosť prostredníctvom zasadnutí výborov profesijných sekcií. Zmyslom zasadnutí a rokovaní bolo predovšetkým pripomienkovať najnovšiu reformu ministerstva Učiace sa Slovensko.

- Ako prví rokovali dňa 4. apríla 2017 v Bratislave odborári, ktorí zastupujú **stredné odborné školstvo**. Na rokovaní sa ako hosť zúčastnil riaditeľ odboru SOŠ a konzervatórií MŠVVaŠ SR František Priesol a predseda zväzu Pavel Ondek. Účastníci zasadnutia zastupujúci odborné školy z celého Slovenska poukázali na dlhoročné, pretrvávajúce problémy a **sformulovali zásadné požiadavky, a to: potrebu systémovej zmeny odborného**

školstva, potrebu zvýšenia finančných prostriedkov pre odborné školy a prehodnotenie normatívo podľa jednotlivých odborov, ako aj ochranu pedagogických zamestnancov a zlepšenie ich odmeňovania.

- Dňa 20. apríla 2017 sa v Bratislave na svojom zasadnutí stretli zástupcovia **gymnazií** z celého Slovenska. Hostami zasadnutia boli pp. Igor Gallus, riaditeľ odboru gymnazií a jazykových škôl MŠVVaŠ SR, Pavel Ondek, predseda zväzu, a delegácia Asociácie riaditeľov štátnych gymnazií SR vedená Jozefom Škorupom. Vo vystúpeniach **rezonoval najmä už viac rokov pretrvávajúci problém nedostatočného normatívu pre gymnaziá**. Normatív nezohľadňuje personálnu náročnosť vyučovania a zriaďovatelia už niekoľko rokov musia dofinancovať gymnaziá v rámci tzv. prerozdelenia mechanizmu z rozpočtu. **Vznikla výrazná požiadavka na dofinancovanie z úrovne MŠVVaŠ SR ešte v roku 2017**. V ďalších vystúpeniach sa účastníci zasadnutia zamerali na pripomienky k programu Učiace sa Slovensko.
- Dňa 25. apríla 2017 v Bratislave rokovali odborári v rámci profesijnej sekcie zamestnancov špeciálnych škôl a špeciálnych školských zariadení. Hostami rokovania boli pp. Zuzana Kadlečíková, riaditeľka odboru špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania MŠVVaŠ SR, Soňa Hanzlovičová, poradkyňa pre školstvo MV SR, a Peter Pečenka, expert zastupujúci ČMOS pracovníkov školstva. Na rokovaní **rezonovali predovšetkým problémy súvisiace so zámermi zaviesť inkluzívne vzdelávanie na Slovensku a aktuálna správa Amnesty International Lekcia z diskriminácie, ako aj stanovisko Združenia OU, špeciálnych škôl a špeciálnych výchovných zariadení Slovenska**. Pán Pečenka informoval o situácii v súvislosti s už prebiehajúcou inklúziou na českých školách. Všetci prítomní sa zhodli na nutnosti pripraviť veľký

okrúhly stôl k tejto téme a permanentne o tejto otázke komunikovať. Okrúhly stôl plánujeme zvolať v septembri 2017.

- V rámci činnosti profesijnej sekcie zamestnancov detských domov predrokovali predsedníčka Združenia SŠ pp. Iveta Majerová a vedúca sekcie Eva Klikáčová u námestníka generálneho riaditeľa Ústredia PSVaR pána Štefana Šuleka dňa 5. apríla 2017 zámer uzatvoriť spoločnú dohodu o spolupráci a zvolať spoločné rokovanie k problematike detských domovov a ich zamestnancov ešte v júni t. r. Na zvolaní rokovania sa t. č. intenzívne pracuje.
- V rámci sekcie zamestnancov školských internátov a školských zariadení sa neustále venuje pozornosť otázke presadenia požiadavky, ktorá vyplynula z petície OZ PŠaV na Slovensku odovzdanej na Úrade vlády SR v máji minulého roku. Požiadavka je zameraná na zjednotenie riadenia a financovania školstva. K uvedenému sa uskutočnilo už mnoho rokovaní vedenia zväzu a ZMOS, a to aj na úrovni parlamentného výboru pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport. Naposledy sa vedenie ZMOS zúčastnilo na rokovaní rady zväzu v Kežmarských Žľaboch dňa 25. mája t. r. s nulovým výsledkom. ZMOS nesúhlasí s tzv. zoštatnením školstva!!! Odbory to však stále nevzdávajú a v presadení tejto podľa nášho názoru opodstatnenej požiadavky budeme pokračovať.
- V sekcii THP zamestnancov a robotníckych profesií stredného školstva zatiaľ nulový výsledok riešenia

zvýšenia platov. Stále nepoznáme výsledok a najmä návrh vlády SR na riešenie dlhoročnej diskriminácie kategórie nepedagogických zamestnancov tým, že platová tabuľka nie je zosúladená s úrovňou každoročne sa zvyšujúcej minimálnej mzdy. Túto agendu si pod patronát vzala KOZ SR, pretože podľa tzv. základnej tabuľky, ktorá je prílohou k zákonu č. 553 zo 7. novembra 2003 o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov, sú odmeňovaní zamestnanci rezortov v rámci verejnej správy. Na základe požiadavky KOZ SR je vytvorená komisia pri Úrade vlády SR, ktorá hľadá možné riešenia. Aktuálne informácie sú z konca mája tohto roka. Je vypracovaný materiál Konceptcia a KOZ SR predložila stanovisko k materiálu v zmysle po-

žiadavky nastavenia základnej tabuľky s úrovňou minimálnej mzdy! Riešenie zrejme bude dlhodobšie. Zväz plánuje zvolať rokovanie rozšírenej sekcie a prizvať na rokovanie aj kolegov za Združenie základného a vysokého školstva, ako aj kompetentných členov komisie Úradu vlády SR s aktuálnymi informáciami. Rokovanie plánujeme zvolať na jeseň tohto roka.

Združenie stredného školstva v I. polroku t. r. sa snažilo aktuálne poskytovať informácie svojim členom, ale aj zamestnávateľom a priaznivcom odborov. Preto sú informácie zverejňované na webovej stránke ozpsav.sk i fb Školský odborári. Nosnou témou mesiacov marec, apríl, máj bolo pripomenutie projektu Učiace sa Slovensko. Návrhy a pripomienky za Združenie stredného školstva sú súčasťou pripomienok OZ PŠaV na Slo-

vensku a sú zverejnené na webovej stránke. Predsedníčka Združenia stredného školstva sa podieľa na činnosti pracovnej komisie vytvorenej MŠVVaŠ SR na konzultácie k pripravovanej novele zákona o odbornom vzdelávaní a príprave. Komisia zasadá každý mesiac a podrobné informácie sú tiež zverejňované na webovej stránke ozpsav.sk.

Chcela by som sa poďakovať odborárom v strednom školstve, zriaďovateľom i zamestnávateľom v rámci stredného a špeciálneho školstva, ale aj v detských domovoch za podporu a priazeň. Keďže sa blížia vytúžené dni oddychu a dovoleníek, prajem všetkým veľa pohody, pokoja, radosti a získania čo najviac síl do nového školského roka.

Ing. Iveta Majerová,
predsedníčka Združenia stredného školstva OZ PŠaV na Slovensku

Športové dni Rady ZSŠ

V dňoch 12. a 13. mája 2017 sa v Leviciach uskutočnili Športové dni Rady ZSŠ pre západokraj, na ktorý boli pozvaní aj členovia OZPŠaV reprezentujúci základné, ako aj vysoké školstvo. Na turnaji sa zúčastnil aj zástupca Združenia stredných škôl zo stredného Slovenska. Športové dni boli pre mnohých účastníkov inšpiratívne a s chuťou si ich užili. Súčasťou bol sprievodný program, kde mohli účastníci prejsť aj svoj vzťah k spevu, tancu a karaoke. Tí, ktorí zaváhali, môžu ľutovať. Chýbali nám a spoločne dúfame, že na 3. ročníku sa zúčastníme v oveľa väčšom počte športovcov a s podporou pekného počasia. Chcel by som sa na tomto mieste poďakovať aj organizátorom, ktorí urobili všetko, čo bolo v ich silách, pre úspešnú realizáciu hier, a to menovite: Božene Baďanskej, Jankovi Buchtovi, Albínovi Levákovi, Petrovi Benčekovi, Štefanovi Kalocsayovi, ako aj prevádzkovateľom športových ihrísk a pripravovateľom stravy. Nemenej chcem poďakovať všetkým zúčastneným za perfektnú športovú i priateľskú atmosféru, ktorá počas celých hier medzi účastníkmi panovala.

Ing. Ivan Šoš, PhD.,
predseda rady

Športové výsledky podľa postupnosti športov, ako prebiehali:

Bowling

	Kategória ženy	Kategória muži	Kategória mix
1.	Natália Šebíková 104	Boris Matušek, Ivan Šoš 86	Boris Matušek 106
2.	Zuzana Wolfová 76		Natália Šebíková 88
3.	Zuzana Sabelová 51	Vlado Kráľ 84	Ivan Šoš 74

Stolný tenis

	Kategória ženy	Kategória muži
1.	Eva Slovákova	Gábor Rusznák
2.	Katarína Remišová	Lukáš Kardoš
3.	Edita Sopková	Jozef Skaličan

Strelba zo vzduchovky na terč (5 rán)

	Kategória ženy	Kategória muži
1.	Zuzana Wolfová 41	Ivan Šoš 47
2.	Zuzana Sabelová 40	Peter Benček 46
3.	Edita Sopková 39	Boris Matušek 42

Tenis

1.	Lukáš Kardoš
2.	Jozef Skaličan

Hod šípkami do terča (5 x 3 hody)

	Kategória ženy	Kategória muži
1.	Edita Sopková 160	Peter Benček 184
2.	Jana Pavlasová 119	Vlado Kráľ 159
3.	Natália Šebíková 106	Ivan Šoš 132

Mariáš

1.	Štefan Kalocsay
2.	Vladimír Pánik
3.	Albín Levák

Odborárske konferencie na slovenských verejných vysokých školách

Konferencia Odborovej organizácie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave

Na Strojnickej fakulte STU v Bratislave sa 14. februára 2017 uskutočnila výročná celouniverzitná **konferencia Odborovej organizácie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave**, ktorú otvorila a moderovala PaedDr. Ing. Ingrid Součková, PhD., zároveň privítala 42 delegátov a 10 hostí. Na konferencii boli odovzdané ocenenia dlhoročným funkcionárom a aktivistom základných odborových organizácií na fakultách STU. Za ich prácu pre odbory a zamestnancov poďakovala predsedajúca Ingrid Součková, ako aj predsedníčka UOO doc. Ing. Anna Ujhelyiová, PhD. Predseda zväzu Ing. Pavel Ondek a predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., im odovzdali ďakovné listy ZVŠaPRO. Medzi ocenenými bola Oľga Vaculová (Fakulta chemickej a potravinárskej technológie), PhD. Anna Kucharíková, CSc. (Strojnícka fakulta), Ing. Mária Gieciová, PhD. (Stavebná fakulta), doc. Ing. Ján Kardoš, PhD. (Fakulta elektrotechniky a informatiky), Ing. arch. Pavel Nahálka, PhD. (Fakulta architektúry). Po tejto milej udalosti sa prítomným hosťom a delegátom prihovoril dekan hosťovskej Strojnickej fakulty STU doc. Ing. Branislav Hučko, PhD., ktorý privítal prítomných na pôde fakulty a zaželel úspešný priebeh rokovania. Následne po dekanovi Strojnickej fakulty vystúpil rektor STU prof. Ing. Róbert Redhammer, PhD., ktorý sa poďakoval za pozvanie a poprial úspešný priebeh rokovania. Vo svojom príspevku sa tiež zmienil o pripravova-

nej Kolektívnej zmluve na rok 2017. Správu o plnení rozhodnutí minulej konferencie a správu o činnosti výboru UOO STU za rok 2016 následne predniesla predsedníčka výboru doc. Ing. Anna Ujhelyiová, PhD. Prezentovala

tiež návrh Programových cieľov UOO STU na rok 2017. Správu o hospodárení za rok 2016 a návrh rozpočtu na rok 2017 prezentovala hospodárka univerzitnej odborovej organizácie doc. Hrašková. Správu revíznej komisie UOO STU za rok 2016 prečítal RNDr. Tarapčík. Delegátov potom zaujali aj vystúpenia hostí, zástupcov OZPŠaV – Ing. Pavla Ondeka a doc. Ing. Miroslava Habána, PhD. Predseda OZPŠaV Ing. Pavel Ondek vyzdvihol dobrú spoluprácu UOO STU s vedením univerzity. M. Habán sa vo svojom príspevku zaoberal prehľadom zvyšovania plátov vo vysokom školstve. V závere pripomenul potrebu získavania mladých za členov odborov, ktorí majú možnosť zapojiť sa aj do európskych odborových organizácií ako ETUI

a ETUCE, a poďakoval sa za pozvanie. Konferenciu poctili svojou prítomnosťou aj hostia z iných vysokých škôl alebo fakúlt na Slovensku, konkrétne predsedníčka Koordináčnej odborovej rady odborového zväzu pri UPJŠ v Košiciach Ing. Tatiana Bušová, predseda Rady ZO na TU v Košiciach prof. RNDr. Blažej Pandula, CSc., predseda Rady ZO na Prešovskej univerzite v Prešove Mgr. Ján Mikluš, predseda Zamestnaneckej rady MTF STU, doc. Ing. Jozef Bílik, PhD., predseda Rady predsedov ZO na UK MUDr. Alexander Kurtanský, ako aj samostatná referentka Združenia VŠaPRO Eva Čahojová.

PaedDr. Ing. Ingrid Součková, PhD., predsedníčka Fakultnej odborovej organizácie na Strojnickej fakulte STU
Foto: Ing. Miloslav Štujber

Dňa 21. marca 2017 sa predseda zväzu Ing. Pavel Ondek a predseda združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD. zúčastnili na výročnej **konferencii ZO OZPŠaV na Obchodnej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave**, ktorú viedla predsedníčka Ing. Zora Sákálová. Na stretnutí sa o. i. zúčastnili rektor Ekonomickej univerzity prof. Ing. Ferdinand Daňo, PhD., a dekan Obchodnej fakulty doc. Ing. Štefan Žák, PhD. Na konferencii bola vyhodnotená činnosť fakultnej organizácie za uplynulé obdobie.

Konferencia Univerzitnej organizácie OZ PŠaV na Slovensku pri Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre

V Kongresovom centre Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre sa 4. mája 2017 konala konferencia Univerzitnej organizácie Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy pri Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Zúčastnili sa na nej delegáti konferencie, predstavitelia OZ PŠaV na Slovensku, členovia vedenia SPU a fakúlt. Predsedníčka univerzitnej odborovej organizácie doc. RNDr. Zuzana Hlaváčová, CSc., predniesla Správu o činnosti organizácie za uplynulé obdobie. Ako informovala, k 31. decembru 2016 mala UO 460 členov, čo predstavuje 41,14-percentnú organizovanosť. V porovnaní s minulým rokom došlo k nárastu členskej základne o 1,24 %, pričom stálou úlohou zostáva jej stabilizácia, najmä získať do svojich radov mladých členov. Predseda zväzu Ing. Pavel Ondek oboznámil s dianím v OZ, najmä s vyjednávaním o zvýšení platov pre nepedagogických i pedagogických za-

mestnancov, ako aj o úlohách, ktoré odborárov čakajú v budúcnosti. Predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., okrem iného pripomenul program Učiace sa Slovensko a poďakoval všetkým zamestnancom, ktorí zaslali svoje názory či pripomienky k tomuto dokumentu, tiež hovoril o pripomienkovaní novely zákona o vysokých školách a o príprave nového zákona o kvalite vysokoškolského vzdelávania. Prorektor pre vedu a výskum prof. Ing. Ján Gaduš, PhD., poďakoval UO za jej bohatú činnosť a predsedovi OZ za konkrétne riešenie problémov a snahu čo najviac zlepšiť ekonomické a sociálne podmienky vysokoškolských zamestnancov. Na záver podujatia boli ocenené tri členky univerzitnej organizácie za dlhoročné pôsobenie v odboroch – doc. Ing. Eva

Hanáčková, PhD., z Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov, Anna Kulichová z Fakulty ekonomiky a manažmentu a Magdaléna Čičová, zamestnankyňa rektorátu SPU, ktorej P. Ondek a M. Habán odovzdali najvyššie zväzové ocenenie – Krišťálovú plaketu.

PhDr. Renáta Chosraviová,
vedúca redaktorka
spravodajcu SPU v Nitre
Foto: Ing. Peter Magdina

Dňa 6. apríla 2017 sa predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., zúčastnil na konferencii na Fakulte agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre, ktorú organizovala predsedníčka ZO Ing. Beáta Martišková spolu s výborom Fakultnej organizácie FAPZ OZ PŠaV pri SPU v Nitre. Konferenciu moderovala doc. Ing. Marta Habánová, PhD., ktorá privítala prítomných delegátov a hostí: dekana fakulty doc. Ing. Petra Ondrišíka, PhD., predsedu Akademic-

kého senátu FAPZ doc. Ing. Juraja Candráka, CSc., tajomníčku fakulty Ing. Zuzanu Paštiakovú, predsedníčku univerzitnej odborovej organizácie doc. RNDr. Zuzanu Hlaváčovú, CSc., a podpredsedníčku Ing. Ľubicu Ďudákovú.

V úvodnej časti predsedníčka výboru B. Martišková informovala vedúcich odborových úsekov, delegátov a hostí o aktuálnom dianí v odboroch a predniesla správu o činnosti. V diskusii rezonovali otázky zamerané na nove-

lizáciu zákona o VŠ, pripomienkovanie Národného programu rozvoja a vzdelávania Učiace sa Slovensko, ako aj alternatívy postupov pri možnostiach skončenia pracovného pomeru učiteľov a nepedagogických zamestnancov fakulty – členov OZ PŠaV na Slovensku – v zmysle platnej Kolektívnej zmluvy na SPU v Nitre.

Ing. Beáta Martišková,
predsedníčka FO OZ PŠaV
pri FAPZ SPU v Nitre

Konferencia základných organizácií OZ PŠaV na Technickej univerzite v Košiciach

Dňa 9. mája 2017 sa v učebno-výcvikovom stredisku Technickej univerzity v Herľanoch uskutočnila konferencia základných organizácií OZ PŠaV na Technickej univerzite v Košiciach. Na konferencii sa zúčastnilo 67 delegátov a 10 hostí. Za zväz sa na konferencii zúčastnil predseda Ing. Pavel Ondek, podpredseda a predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., zväzový inšpektor pre regióny Košice, Prešov Ing. Vladimír Kmec, za vedenie rektor Technickej univerzity v Košiciach prof. Ing. Stanislav Kmeť, CSc., kvestor Ing. Marcel Behún a ďalší hostia. Predseda rady ZO prof. RNDr. Blažej Pandula, CSc., v správe o činnosti zhodnotil výsledky, ktoré boli dosiahnuté na úrovni KOZ SR, OZ PŠaV na Slovensku, Rady ZO OZ PŠaV na TU v Košiciach a v kolektívnom vyjednávaní na univerzite. Rektor univerzity prof. Ing. Stanislav Kmeť, CSc., vo svojom príhovore spomenul, že univerzita v tomto roku oslavuje 65. výročie svojho založenia. Uviedol stanovisko

Slovenskej rektorskej konferencie k návrhu národného programu výchovy a vzdelávania Učiace sa Slovensko, a zmienil sa o kritickom stave počtu študentov na slovenských vysokých školách a vysokom počte študentov odchádzajúcich študovať do zahraničia. Nedostatok študentov musí tak Technická univerzita v Košiciach kompenzovať vyššími výkonmi vo vede. Predseda zväzu Ing. Pavel Ondek informoval o súčasnej politike zväzu a výsledkoch kolektívneho vyjednávania vyššieho stupňa na rok 2017, oboznámil s úlohami, ktoré OZ PŠaV na Slovensku čakajú v budúcnosti, a nových benefítach pre odborárov. Predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., okrem iného pripomenul program Učiace sa Slovensko a poďakoval všetkým zamestnancom, ktorí zaslali pripomienky k tomuto dokumentu, tiež hovoril o pripomienkovaní novely zákona o vysokých školách a o príprave nového zákona o kvalite vysokoškolského vzdelávania. Informoval o alternatívnom ná-

vrhu OZ PŠaV pre vysoké školy, ktorého hlavným cieľom je pozdvihnúť úroveň vysokých škôl na Slovensku medzi 10 najvyspelejších krajín EÚ. V závere predseda zväzu a predseda združenia odovzdali doc. Ing. Jane Bidulskej, PhD., Ing. Tiborovi Faragóvi a Ľudmile Hrušovskej ďakovný list za dlhoročnú aktívnu odborársku činnosť.

prof. RNDr. Blažej Pandula, CSc.,
predseda Rady ZO OZPŠaV
pri TU v Košiciach

Foto: Stanislava Vassová

Konferencia základných organizácií Univerzitnej odborovej organizácie pracovníkov Technickej univerzity vo Zvolene

Na pôde Technickej univerzity vo Zvolene sa 17. mája 2017 uskutočnila konferencia základných organizácií Univerzitnej odborovej organizácie pracovníkov Technickej univerzity vo Zvolene, na ktorej sa zúčastnilo 55 delegátov základných organizácií a 6 hostí. Za vedenie zväzu pozvanie prijali predseda OZ PŠaV Ing. Pavol Ondek, podpredseda OZ PŠaV a predseda Združenia VŠaPRO doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., a samostatná referentka združenia Eva Čahojová. Vedenie univerzity bolo zastúpené doc. Ing. Branislavom Oláhom, prorektorom pre vonkajšie vzťahy. Ako hostia sa na konferencii zúčastnili predseda Akademického senátu TU vo Zvolene prof. Ing. Milan Saniga, DrSc., a pani Anna Žlnková, predsedníčka odborovej organizácie Vysokoškolského lesníckeho podniku TU vo Zvolene.

Predseda rady UOO doc. Ing. Ján Kováč, PhD., predniesol správu o činnosti univerzitnej odborovej organizácie za uplynulé obdobie, kde vyzdvihol najmä spoluprácu s vedením zväzu a združenia VŠaPRO a spoluprácu s vedením univerzity, informoval o dosiahnutých výsledkoch kolektívneho vyjednávania, o činnosti jednotlivých komisií, o rokovaní s vedením univerzity a spoločnom riešení kolektívnych i individuálnych problémov pracovníkov TU vo Zvolene. V príhovore Pavla Ondeka odzneli informácie o činnosti Konfederácie odborových zväzov SR, Odborového združenia pracovníkov školstva a vedy na Slovensku,

o rokovaní s vládou, kolektívnom vyjednávaní v roku, plánoch a prioritných úlohách do budúcnosti. Predseda združenia Miroslav Habán vo svojom príhovore spomenul problémy vysokého školstva na Slovensku, dotkol sa pripomienkovania častí o vysokom

za spoluprácu, či už na pôde Technickej univerzity vo Zvolene, alebo v oblasti riešenia problémov vysokého školstva na Slovensku. Zdôraznil, že odborári aj zamestnávateľia „ťahajú za jeden koniec lana“ v otázkach zamestnanosti, odmeňovania zamest-

školstve v národnom programe rozvoja výchovy a vzdelávania Učiaci sa Slovensko, vysvetlil návrhy zväzu k problematike novely vysokoškolského zákona, spomenul niektoré pripravované zmeny v poskytovaní pôžičiek z Fondu na podporu vzdelávania. Prorektor TU vo Zvolene B. Oláh odovzdal delegátom pozdrav od prezidenta Slovenskej rektorskej konferencie, rektora TU vo Zvolene prof. Ing. Rudolfa Kropila, CSc., a vo svojom príhovore sa poďakoval odborárom z vedenia OZ PŠaV aj z UOO pracovníkov TU vo Zvolene

nancov, rozvoja aj financovania VŠ a ich vzájomná podpora je nutná pre dosiahnutie vyššej kvality vysokého školstva i kvality života zamestnancov VŠ.

Delegáti základných organizácií sa v diskusii živo zaujímali o udalosti a dianie na poli rokovaní s vládou SR v oblasti rozvoja VŠ a hostom z vedenia OZ PŠaV a TU vo Zvolene kládli otázky dotýkajúce sa reťazenia pracovných pomerov pracovníkov vysokého školstva, študentských pôžičiek, postavenia a mzdového ohodnotenia nepedagogických pracovníkov VŠ, budúcej stratégie zväzu v oblasti valorizácie plátov vysokoškolských zamestnancov. Odznelo aj poďakovanie hostom za ich úsilie a odvedenú prácu.

Na záver odovzdali predseda P. Ondek a M. Habán ďakovné listy za dlhoročnú prácu v odboroch: prof. Ing. Ladislavovi Dzurenkovi, PhD., Ing. Helene Hybskej, PhD., Ing. Božene Sliackej, PhD., doc. Ing. Vladimírovi Štollmanovi, CSc., PhD., a Eve Zacharovej.

Ing. Veronika Veľková, PhD.,
podpredsedníčka UOO TU
vo Zvolene

Foto: Pavel Koreň,
Ing. Pavol Koleda, PhD.

Stretnutie odborárov Univerzity Komenského

V stredu 7. júna 2017 sa uskutočnilo tradičné **Stretnutie odborárov Univerzity Komenského s rektorom** za účasti delegátok a delegátov základných odborových organizácií fakúlt a súčastí Univerzity Komenského. Na stretnutí sa zúčastnili okrem prof. RNDr. Karola Mičieta, PhD., rektora UK, Mgr. Jozef Jurkovič, generálny riaditeľ Sekcie vysokých škôl Ministerstva školstva, vedy a športu SR, Ing. Pavel Ondek, predseda Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy, a doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., podpredseda zväzu a predseda Združenia VŠaPRO. Potešujúca bola aj účasť dekana Právnickej fakulty UK, člena odborov, iných funkcionárov univerzity, RNDr. Táne Bušovej, predsedníčky Koordinačnej odborovej rady UPJŠ v Košiciach, a doc. Ing. Anny Ujhelyovej, PhD., predsedníčky výboru Univerzitnej odborovej organizácie pri STU v Bratislave. Na začiatku stretnutia si účastníci minútou ticha uctili pamiatku nedávno zosnulej kolegyně Brigity Babišovej, predsedníčky odborovej organizácie pri rektoráte UK.

MUDr. Alexander Kurtanský, predseda rady predsedov odborových organizácií, konštatoval, že zo strany rady predsedov boli splnené všetky uznesenia z minuloročného stretnutia. S ľútosťou uviedol, že do ďalšieho legislatívneho pokračovania sa nedostal návrh bývalého ministra školstva a ministra financií na ustanovenie príplatku pre zamestnancov školstva, resp. verejnej služby, ktorí pracujú a žijú v hlavnom meste, tak, ako je to napr. vo Francúzsku. Tento príplatok je ekonomicky oprávnený, lebo na základe analýz Slovenského štatistického úradu a Národnej banky Slovenska životné náklady v hlavnom meste prevyšujú náklady na vidieku.

Hlavným bodom programu bola **Analýza a bilancia kolektívneho vyjednávania 2017**, kde sa hodnotili tieto základné atribúty: dovolenka, odstupné, odchodné, doplnkové dôchodkové sporenie (DDS), sociálny fond (SF), príspevok na KV, PN, % DVZ, cena stravného lístka, jubileum – príspevok zamestnávateľa, jubileum – príspevok zo SF.

Na základe excelentnej prehľadnej prezentácie, pripravenej RNDr. Ivicou Sigmondovou, PhD., predsedníčkou odborov na Prírodovedeckej fakulte UK, možno konštatovať, že na niektorých fakultách v položkách odchodné a od-

stupné dosiahli zákonné maximum, v iných je ešte rezerva na vyjednanie. Na základe odporu niektorých zamestnávateľov v rámci UK sa nepodarilo dosiahnuť napriek množstvu vylučujúcich ustanovení predĺženie minimálneho trvania pracovnej zmluvy na dobu určitú na 3 roky. Ostala na úrovni 2 roky. Je paradoxné, že niektorí odborári nemajú záujem o zmluvu o doplnkovom dôchodkovom sporení, preto sa rozbehla kampaň na celej univerzite v tejto oblasti, kde bola ustanovená aj bezplatná konzultantka, rovnako bola ustanovená bezplatná konzultantka v oblasti rekreačnej a kúpeľnej starostlivosti.

Prof. RNDr. Karol Mičieta, PhD., rektor UK, sa vo svojom vystúpení zamerail najmä na chronickú nedostatkovosť rozpočtu vysokých škôl na Slovensku, nedostatočnú finančnú preferenciu univerzít, ktoré sa reálne zaoberajú vedou a výskumom, finančnými náležitosťami repatriovaných expertov zo zahraničia a nedostatkami v koncepčnom dokumente Učiace sa Slovensku a návrhu novely zákona o VŠ.

Mgr. Jozef Jurkovič, generálny riaditeľ Sekcie VŠ, reagoval na problém, ktorý prisľúbil riešiť bývalý minister školstva Draxler za prítomnosti bývalého predsedu NR SR Pellegriniho na zjazde odborového zväzu, a to preštylizovanie metodického usmernenia MŠ vo veci nadobudnutia pracovného pomeru do 70 rokov podľa § 77, ods. 4 v tom zmysle, aby na základe požiadavky odborov stanovené podmienky platili v oboch poradiach. Ďalej na to, že pracovné pomery s výskumnými a umeleckými pracovníkmi sa majú uzatvárať podľa Zákonníka práce. Zákon – Zákonník práce pripúšťa reťazenie pra-

covných pomerov, ak tak stanoví osobitný predpis, pre VŠ teda zákon o VŠ, ten to stanovuje len pre VŠ učiteľov, ale nie pre zamestnancov výskumu a vývoja. Zamestnávateľa im však predpisujú opakované výberové konania, teda reťazia pracovné pomery, čo podľa výkladu rady predsedov nezodpovedá právnym predpisom. Keďže metodické usmernenia nemajú zákonnú povahu, odporučil sa obrátiť na súd. Hovoril aj o opakovanej požiadavke odborov, aby sa laboranti a technici ako početná významná skupina dostali do taxatívneho vymenovania zamestnancov v zákone o VŠ.

Ing. Pavel Ondek, predseda zväzu, vo svojom vystúpení poukázal na problémy pri kolektívnom vyjednaní ku KZ vyššieho stupňa na r. 2017, platovom vývoji a prisľuboch na ďalšie zvyšovanie tarifných platov pedagogických a nepedagogických zamestnancov školstva a o nových modeloch v systéme odmeňovania vo verejnej službe.

Doc. Ing. Miroslav Habán, PhD., podpredseda zväzu, hovoril o pripomienkach k legislatívnym materiálom, o roz-

porovom konaní k návrhu novely zákona o VŠ a k návrhu nového zákona o kvalite vysokoškolského vzdelávania, tiež o vývoji platov na jednotlivých vysokých školách na Slovensku. Poukázal aj na možnosti v rekreačnej starostlivosti o odborárov.

Predseda rady na záver poďakoval všetkým hosťom a delegátom za ich účasť a vystúpenia.

MUDr. Alexander Kurtanský, predseda Rady predsedov odborových organizácií pri UK v Bratislave

Foto: doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Byť 10. v európskom vysokom školstve nie je len pranie, ale dôležitý strategický cieľ (I. časť)

ABSTRACT

Gallo P., Habán M., Matušiková D., 2017: Being the 10th in European university education is not just a wish, but also an important strategic goal (Part 1)

The paper deals with the current issue of the development of Slovak university educational system. Slovakia has been trying to reform the university educational system for a long time. Its effort is more or less unsuccessful. The material „Studying or learning Slovakia“ (created under the aegis of the Ministry of Education, Science, Research and Sport) is nowadays a subject of strong criticism. There is a method in management that can handle even difficult problem how to raise the level of higher education in Slovakia. That may be based on modern management theories and evaluation of the organization performance. The method is Balanced Scorecard, which has well defined strategic management procedures and can effectively deal these issues. The paper deals with this method and its application to the strategic management of university educational system in Slovakia. It points out, how the right scientific procedures can achieve the targeted objective in a relatively short time. This objective is to be among the first ten countries of the European Union over four years within the university education.

Key words: balanced scorecard, strategic map, university educational system, benchmarking, controlling

Úvod

V súvislosti so strategickým dokumentom Učiace sa Slovensko vznikol zo strany Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku, ktorý reprezentuje zamestnancov univerzít v celom spektre, a skupinu manažérov z praxe alternatívny návrh pod názvom Návrh stratégie rozvoja slovenského vysokého školstva. Namiesto je otázka: *prečo vznikol tento materiál?* Úprimnou snahou tvorcov tohto návrhu bolo

podporiť materiál Učiace sa Slovensko. Ak by mal byť reprezentatívny, musel by mať čtyri strategické dokumenty a obsahovať presne formulované strategické ciele, ktoré v tomto dokumente chýbajú. Univerzity, ktoré sú nositeľmi vzdelávacieho a vedeckovýskumného procesu musia vo svojej práci používať najmodernejšie vedecké postupy, a to aj pri spracovaní takýchto dokumentov. Ďalším dôvodom, prečo vznikol alternatívny návrh, je, že už pri štúdiu dokumentu Učiace sa Slovensko vzniklo množstvo pripomienok, ktoré presiahli rozsah dokumentu. V súčasnosti sa uvádza viac ako tisíc pripomienok, ktoré si navzájom odporujú. Z toho dôvodu sa tvorcovia alternatívneho dokumentu rozhodli nekriticizovať po-

merne ťažkú a namáhavú prácu tvorcov dokumentu, ale spracovali nové riešenie tak, aby malo charakter dokumentu určeného na strategické riadenie vysokého školstva podľa najmodernejších metód strategického riadenia a v pomerne krátkom období štyroch rokov umožnilo dosiahnutie úrovne vysokého školstva vyspelejších krajín Európskej únie.

Metodické predpoklady uplatnenia strategického riadenia slovenského vysokého školstva

Navrhovaný dokument je postavený na metodike hodnotenia výkonnosti organizácie metódou balanced scorecard, ktorá je v tomto smere strategického riadenia v súčasnosti najďalej a plne

zodpovedá požiadavkám na tvorbu takéhoto dokumentu pre oblasť vzdelávania. Dokument je postavený na príčinných súvislostiach, ciele majú logické väzby a sú rozdelené do štyroch perspektív: finančnej, zákaznickej, procesnej a učenia sa rastu. Tento návrh bol vypracovaný na báze najnovších vedeckých a praktických poznatkov. Predstavuje nový vysoko-inovatívny návrh, ktorý dokáže posunúť naše vysoké školstvo na novú, kvalitatívne vyššiu úroveň.

Základom strategického riadenia a metodiky balanced scorecard (BSC) je SWOT analýza, kritické faktory úspešnosti, benchmarking, stanovenie vízie a strategických cieľov až po zostavenie tabuľky BSC. Tento strategický systém riadenia a merania výkonnosti organizácie navrhol v deväťdesiatych rokoch 20. storočia David P. Norton a Robert S. Kaplan a používa sa ako moderný nástroj strategického riadenia. Riadenie univerzít a celého rezortu musí aj v tejto oblasti odstraňovať rezervy, pretože riadenie je takisto veda ako medicína, chémia, matematika a aj jeho poznatky sa implementujú do praxe a predstavujú jednu rozsiahlu oblasť inovácií, a to inováciu riadenia. Domnievať sa, že keď ukončíte medicínu, viete riadiť nemocnicu, je veľký omyl. Všetci riadiaci pracovníci musia rozumieť aj podstate procesu manažovania. Ak chcú riadiť organizácie, mali by si predstaviť manažmentu vzdelanie v oblasti strategického riadenia urýchlene doplniť. Tým sa vyhnú množstvu neodborných intuitívnych zásahov a diskusií, ktoré ich odvedú od podstaty veci a nič neriešia. Výsledok je potom len jeden, súčasný stav zostáva, ale postupne sa zhoršuje. Čo však nie je také badateľné ako pri liečbe pacientov. Preto si manažér nedovolí byť chirurgom, ale chirurg manažérom to v pohode urobí, aj keď je to totožný proces. Veľmi dôležitou vecou je aj oddeliť manažovanie od politiky, čo v niektorých vyspelých krajinách a ekonomikách urobili ešte v minulom storočí.

Podobne to platí aj pre manažérstvo kvality vo vysokoškolskej výučbe. Vysokoškolský učiteľ ako manažér kvality vo výučbe potrebuje pre zabezpečenie kvality svojej práce nielen odborné a výskumné kompetencie a základy pedagogiky, ale aj nadobudnúť učiteľské kompetencie pre manažérstvo kvality svojej výučby. To sa darí v kurzoch manažérstva kvality VŠ výučby, ktoré už niekoľko rokov zabezpečuje pre svojich učiteľov Technická

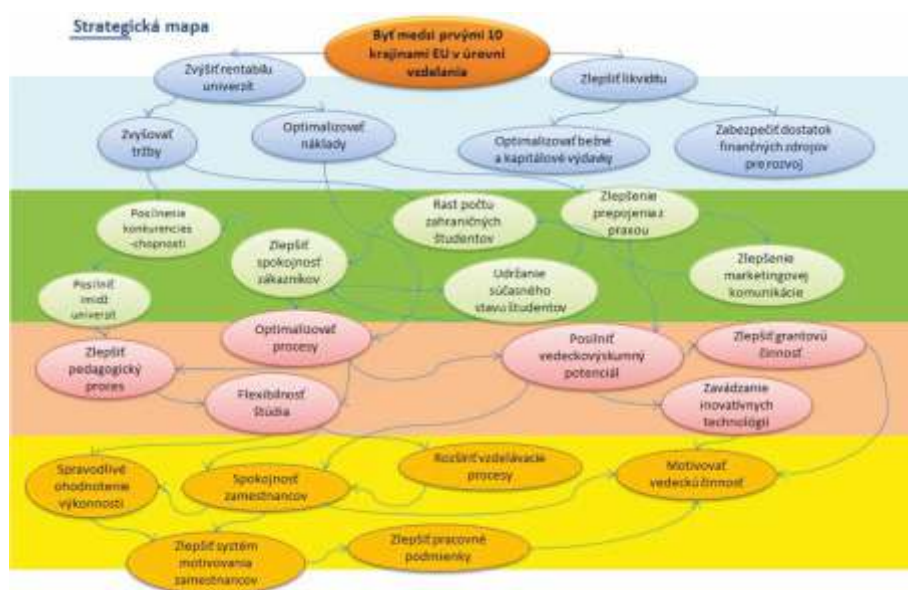
univerzita v Košiciach. Takto sa tiež naplňa zabezpečovanie kvality vysokoškolských učiteľov podľa EHEA (Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania).

Na konferencii INFOTRENDY 2017 dňa 6. júna 2017 v Bratislave odznelo, že jedným z najväčších problémov slovenských firiem a podnikov je nekvalitný manažment, ktorý sa venuje nepodstatným a represívnym činnostiam, napr. dochádzka do práce, pokarhanie a pod., namiesto sledovania súčasných technologických trendov a transformácie týchto podnikov na technologické spoločnosti a digitálne platformy. Podobne to platí aj na niektorých slovenských vysokých ško-

venských fakúlt sú aj v tom, že najlepší absolventi stredných škôl a uchádzači o vysokoškolské štúdium odchádzajú do zahraničia, najčastejšie do Českej republiky.

Na základe analýzy expertná skupina zostavila strategickú mapu rozvoja vysokého školstva. Táto mapa vyjadruje príčinné súvislosti medzi jednotlivými strategickými cieľmi. Po implementácii týchto cieľov do aktivít a projektov je možné pristúpiť k riešeniu problematiky stredného a základného školstva, príp. predškolských zariadení.

Je nepochopiteľné, že ak sa odborníci a členovia Združenia vysokých škôl a priamo riadených organizácií OZ

Obrázok 1 Strategická mapa a príčinné väzby v rámci perspektív a strategických cieľov (Zdroj: URL 1, 2017)

lách, kde učители, vedeckí a umeleckí zamestnanci dostávajú nezmyselné kárne napomenutia, sú atakovaní zo strany nadriadených, čím sa nemôžu sústrediť na plnohodnotný pracovný výkon. V niektorých prípadoch zaostávajú súčasné trendy, čo môže byť tiež hlavným problémom napredovania informačnej spoločnosti a slovenského vysokého školstva v nadväznosti na prax. Ďalej odznelo, že závery z jedného prieskumu ukázali, že na Slovensku je akútny nedostatok kvalifikovanej a dobre zaplatenej pracovnej sily v IKT sektore, v zdravotníctve, vo vede, v inováciách, vo výskume a v školstve. Je to hlavne z toho dôvodu, že zahraničné spoločnosti na Slovensko uviedli základnú výrobu, ale výskum a inovácie ostávajú v materských krajinách. Na uvedené skutočnosti by mali zareagovať slovenské vysoké školy a pripravovať absolventov uplatniteľných v informačnej spoločnosti. Problémy slo-

PŠaV na Slovensku angažujú a ponúkajú pomoc, odborné komisie či médiá to ani neregistrujú. Upozorňujú na to veľké komunikačné problémy vo fungovaní dnešnej spoločnosti. Tento koncepčný zámer posúva slovenské vysoké školstvo vyššie a ponúka mu šancu stať sa konkurenčne schopným. Na to je potrebné veľké úsilie a motivácia manažérov, ktorí sú schopní riadiť tento rezort a rozumejú mu, pričom vedia použiť aj najmodernejšie poznatky v oblasti riadenia.

Najvyšším strategickým cieľom je dostať Slovensko do rebríčka krajín Európy, ktorá ponúka kvalitné vzdelanie. Problém nie sú učители. Slovenskí učители sú takisto dobrí ako všetci ostatní. Treba využiť a zaplatiť ich odbornosť a kvalifikáciu a umožniť im rozvoj. Strategickú mapu rozvoja slovenského vysokého školstva prezentovanú v návrhu stratégie uvádzame na obrázku 1, pričom ju tvorí skupina

strategických cieľov príčinne previazaných a synteticky spojených s cieľom dosiahnutia synergického efektu pri ich plnení v štyroch perspektívach (finančná – modrá farba, zákaznícka – zelená farba, procesy – hnedá farba, učenie sa rastu – žltá farba). Výsledkom splnenia strategických cieľov v časovom horizonte 2017 až 2020 má byť zvýšenie úrovne vysokého školstva a umiestnenia v rámci vzdelávacích systémov na jednom z prvých 10 miest v Európskej únii.

Na základe navrhutej strategickej mapy navrhuje 4 vrcholové indikátory kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI):

- Spokojnosť zamestnancov ako najvyšší indikátor rozvoja vysokých škôl.
- Optimálnosť procesov ako ukazovateľ kvality priebehu procesov na vysokých školách.
- Spokojnosť zákazníkov (študentov, praxe) ako indikátor kvality štúdia.
- Ekonomická pridaná hodnota ako ukazovateľ zabezpečenia finančnej stability vysokých škôl.

To je len krátky výpočet KPI. Celkovo je ich toľko ako počet strategických cieľov uvedených na obrázku 1. Každému strategickému cieľu musí byť priradená metrika a hodnoty, inak sa tento proces nedá riadiť. Všetky ciele majú príčinné väzby zostavené tak, že ak dôjde k ich narušeniu, požadované ciele sa nemusia dosiahnuť. Strategická mapa sa tvorí zhora nadol, ale interpretuje sa zdola nahor. To je moderný systém riadenia, ktorý používajú manažéri na zvýšenie výkonnosti organizácie. Argumenty, že to je len pre podnikovú prax, ako vidíte, sa neuplatnia. Model BSC platí prierezovo pre všetky organizácie. Vidieť v ňom pokrok, ale aj zaostávanie za vytýčenými cieľmi a plnením či nenaplnením vízie. To sú dokumenty, ktoré patria do moderného riadenia aj vysokého školstva a posúvajú ho bližšie do 21. storočia k informačnej spoločnosti s moderným a efektívnym manažérskym riadením.

Strategický cieľ slovenského vysokého školstva a ratingové hodnotenia

Vrcholovým cieľom slovenského vysokého školstva je „byť na 10. mieste v úrovni vysokoškolského vzdelávania v rámci EÚ“. Tento cieľ je stanovený veľmi presne a práve kompetentní riadiaci pracovníci musia viesť čo najpresnejšie, kde sme a kam chceme ísť. Odpoveď na túto otázku by mali

dobre poznať útvary stratégie na ministerstve, aby vedeli, ako stojí ich rezort v konkurenčnom prostredí. Sú rôzne rebríčky úspešnosti univerzít a krajín a každý sleduje určité záujmy. Ideálne je vyrobiť si vlastný ratingový systém a v rámci neho hodnotiť postavenie vysokého školstva a univerzít či fakúlt. Tomuto systému môžete dôverovať najviac. Ostatné ratingové hodnotenia vždy sledujú predovšetkým svoje záujmy a sú vytvorené s určitým cieľom, ktorý sa dá predpokladať. Preto existuje množstvo ratingových hodnotení s rôznymi výsledkami. Treba si uvedomiť, že svoju budúcnosť vytvárame sami a samostatne, a nebať sa ísť do vlastných modelov hodnotenia. Na ilustráciu uvádzame, aké je postavenie slovenských vysokých škôl v Európe. Z tabuľky 1 vyplýva, že Slovensko je na 28. mieste z 36 sledovaných európskych krajín. Celkovo bolo hodnotených 394 vysokých škôl, pričom zo Slovenska boli hodnotené iba dve vysoké školy. Je načase zamyslieť sa nad týmto rebríčkom a spýtať sa, či dokument Učiace sa Slovensko posunie slovenské vysoké školstvo vyššie, alebo je to len administratívny dokument, ktorý má formu politického dokumentu a nie strategického plánu. Ak sa pozriete na dokument Návrh stratégie rozvoja slovenského vysokého školstva, vidíte veľmi jasne, kde a ako nás posunie. Až potom prídu otázky organizovania, personálneho zabezpečenia vedenia a kontroly.

Záver

Vrcholovým cieľom slovenského vysokého školstva je ambícia byť v úrovni vysokoškolského vzdelávania na 10. mieste v rámci Európskej únie pri súčasnom predpoklade dosiahnutia primeraného ohodnotenia zamestnancov univerzít zodpovedajúceho 40 % nárastu tarifných plátov v porovnaní s rokom 2017 – medziročne minimálne o 10 %. Z tohto pohľadu je tento cieľ

veľmi ambicióznym, ale zároveň výzvou, ako urobiť vysoké školstvo na Slovensku lepšie. V rebríčku sa musíme posunúť o 18 miest, čo nebude ľahké. Z toho dôvodu bol zvolený účinný nástroj strategického riadenia balanced scorecard, ktorý podstatne zvýši výkon rezortu školstva a postaví úroveň riadenia na odbornú a vedeckú úroveň, aká mu právom patrí. Časový horizont predstavuje 4 roky.

Výsledkom bude dobré finančné riadenie vysokého školstva vrátane primeraného finančného ohodnotenia zamestnancov. Samozrejme, štát si musí uvedomiť silu vzdelania a dať mu najvyššiu prioritu. Výsledkom tejto zmeny bude to, že univerzity budú samy zarábať a všetky vložené investície sa štátu vrátia, čo možno prepočítať prostredníctvom ďalšej vedeckej metódy CBA analysis.

Vzdelaní a tvorivo mysliaci ľudia zo slovenských univerzít zastavia úbytok mladých kvalifikovaných absolventov stredných škôl, ktorých je momentálne v zahraničí viac ako 27-tisíc. Ich rozum a nadanie posilnia aj bezpečnosť krajiny. Je to najlepšia investícia, ktorú môže štát urobiť a presunúť sa na úroveň informačnej konkurenčne schopnej spoločnosti v 21. storočí.

doc. Ing. Peter Gallo, CSc.,
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
PhDr. Daniela Matušíková

Foto: Samphotostock

Literatúra:

1. ARMSTRONG M., BARONA., 2004: Managing Performance : Performance Management in Action. 2. vydanie. Londýn : Chartered Institute of Personnel and Development.
2. GALLO P., 2008: Balanced Scorecard : Teória a metodika tvorby systému vo firme. Prešov : Dominanta.
3. HORVÁTH & PARTNERS, 2004:

Tabuľka 1 Úroveň vysokoškolského vzdelávania podľa Elsevier v závislosti od počtu hodnotených vysokých škôl

Krajina	Počet VŠ	Priemer Rank	Poradie
Holandsko	13	43	1
Švajčiarsko	10	79	2
Luxembursko	1	86	3
Švédsko	11	90	4
Nemecko	41	97	5
Island	1	100	6
Belgicko	8	102	7
Dánsko	7	111	8
Nórsko	5	133	9
Fínsko	9	154	10
Rakúsko	6	155	11
Francúzsko	27	165	12
Spojené kráľovstvo	91	168	13
Írsko	8	175	14
Taliansko	38	186	15
Cyprus	2	190	16
Estónsko	2	219	17
Grécko	6	233	18
Portugalsko	8	237	19
Španielsko	27	243	20
Slovinsko	2	272	21
Maďarsko	7	274	22
Ruská federácia	24	282	23
Česko	12	315	24
Poľsko	9	317	25
Litva	2	323	26
Rumunsko	4	323	27
Slovensko	2	323	28
Bielorusko	1	354	29
Bulharsko	1	354	30
Chorvátsko	1	354	31
Gruzínsko	1	354	32
Lotyšsko	2	354	33
Srbsko	1	354	34
Ukrajina	4	354	35

6. KOŠTIAL I., LEŠŠO I., ĐUROVE J. B., PANDULA B., 2017: Transformácia školstva SR pre informačnú spoločnosť. In *Aktuality zväzu*, roč. 26, č. 1, s. 21-24. ISSN 1338-7960
7. NIVEN P. R., 2002: *Balanced Scorecard Step-by-Step : Maximizing Performance and Maintaining Results*. Wiley. ISBN 978-0471780496.
8. URL 1: ONDEK P., HABÁN M., GALLO P., KOŠTIAL I., LEŠŠO I., PANDULA B., ĐUROVE J. B., MIKLUŠ J., 2017: Návrh stratégie rozvoja slovenského vysokého školstva. 29 s. [cit. 2017-02-15]. Dostupné na internete: http://www.ozpsav.sk/files/rozvoj%20vs_ozpsav_2017.pdf
9. URL 2: <https://www.timeshighereducation.com/student/bestuniversities/best-universities-europe>. [cit. 2017-05-23].

ABSTRAKT

Gallo P., Habán M., Matušiková D., 2017: Byť 10. v európskom vysokom školstve nie je len pranie, ale dôležitý strategický cieľ (1. časť)

Príspevok sa zaoberá aktuálnou problematikou rozvoja slovenského vysokého školstva. Slovensko sa už dlho snaží o reformu systému vysokoškolského vzdelávania. Materiál Učiace sa Slovensko, ktorý vznikol pod gesciou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, podlieha silnej kritike. V manažmente však existuje metóda, ktorá si dokáže poradiť aj s takým ťažkým problémom, ako je zvýšiť úroveň vysokého školstva na Slovensku, a to na základe moderných teórií riadenia a hodnotenia výkonnosti organizácie. Tou metódou je metóda balanced scorecard, ktorá má presne definované postupy v oblasti strategického riadenia a dokáže takéto problémy efektívne riešiť. Aplikovaním tejto metódy do strategického riadenia vysokého školstva na Slovensku poukážeme na to, ako je v pomerne krátkom čase správnymi vedeckými postupmi možné dopracovať sa k sledovanému cieľu, ktorým je byť v priebehu štyroch rokov na úrovni vysokoškolského vzdelávania na 10. mieste v rámci Európskej únie.

Kľúčové slová: balanced scorecard, strategická mapa, vysoké školstvo, benchmarking, controlling

Recenzenti: doc. Ing. Anna Ujhelyiová, PhD., prof. RNDr. Blažej Pandula, CSc.

Zdroj: URL 2, 2017)

- Balanced Scorecard v praxi. 1. vyd. Praha : Profess Consulting. ISBN 80-7259-033-2.
4. KAPLAN R., NORTON D., 2002: *Balanced Scorecard. Strategický systém měření výkonnosti podniku*. 3. vyd. Praha : Management Press. ISBN 80-7261-063-5.
5. KAPLAN R. S., 2010: *Conceptual Foundations of the Balanced Scorecard*. Harvard Business School. Harvard University.

Inhibičné stratégie ako možnosť riešenia latentného šikanovania v školách

ABSTRACT

Kováčová B., 2017: Inhibitory strategies as an option for solutions of latent bullying in schools

The contribution builds on the theoretical basis of the specific form of bullying, namely latent (hidden) aggression. In particular, it defines individual inhibitory strategies that could be applied in real conditions of Slovak schools.

Keywords: bullying, violation of human rights, latency in the proceedings, elementary school, pupil

Je nevyhnutné uvedomiť si, že prvou inštitúciou, kde je skrytá agresia odhalená, je zvyčajne škola. V materskej škole nie je agresívne konanie také viditeľné, skôr prebieha skryto alebo prejavy agresívneho charakteru nie sú včas identifikované. Neskôr, keď už agresor disponuje zručnosťami manipulovať s jednotlivcami, konať sprostredkované, je v základnej škole istejší a v tomto prostredí môže byť identifikovaná ktorákoľvek forma agresívneho správania. V školách sa táto problematika rieši málokedy systémovo, lebo absentuje tímová spolupráca, komunikácia často zlyháva, opatrenia sa mňajú účinkom, motivácia rodičov je nevyhovujúca, absentuje systematické vzdelávanie účastníkov z prostredia školy, neposkytuje sa supervízia (Vaska, 2012) a pod. Ak sa realizujú preventívne projekty, tak sú v podstate krátkodobé, bez opakovaných zistení, či boli efektívne, alebo len s minimálnym dosahom na účastníkov konania. Komplexne možno (s)konštatovať, že podmienky, ktoré si vytvára škola i spoločnosť na inhibíciu šikanovania, sa minimálne naplňajú.

Ako je to však v zahraničí? Mnohé z opisovaných stratégií možno implementovať aj do škôl v našich podmienkach. Goldstein, Young & Boyd (2008), približujú skutočnosť, že v školách, kde je vyššia miera výskytu skrytej agresie, sa žiaci cítili menej bezpečne (a ich pocit ohrozenia narastal). Za rizikové školy Morales & Guerra (2006) považujú tie, v ktorých študujú žiaci z rodín s nízkymi až priemernými

zárobkami rodičov (dané tvrdenie nemôže byť univerzálnym pre každý takýto žiacky kolektív a pre každú krajinu, pozn.). Negatívne vplyvy na obeť a na sociálne vzťahy skupiny sú zriedka verejne „odsúdené“ školou (Yoon & Kerber, 2003). V starších výskumných zisteniach Boulton (1997) poukazyval na nedostatky v školskej politike, v ktorej skrytá agresia nie je ani spomenutá, alebo aj na nedostatočnú informovanosť rodičov, pedagógov i dospelých o tom, ako sa konkrétne dieťa (žiak/žiačka) správa voči iným deťom počas prázdnin v letných táboroch, na výletoch alebo v záujmových útvaroch. V našich výskumoch nenachádzame žiadne podobné zistenia, ale je zjavné, že proces latentnej

kódovanie sociálnych podnetov, interpretácia podnetov, objasnenie sociálnych cieľov, odpoveď na prichádzajúci podnet, rozhodnutie a prijatie záverečného konania.

Snahou výskumníkov Crick & Grotpeter & Bigbee (2002) bolo ponúknuť pedagógom nachádzať spojitosť medzi realizovanou skrytou agresiou agresora a jeho deficitom v ponímaní sociálnej situácie. Na to autori využili vyššie spomenutý model (Crick & Dodge, 1994) a zistili, že konkrétne druhý krok, a to interpretácia podnetov, sa považuje za rizikový. Pri výpovediach odhalených agresorov často počut: ... *ja som myslel, že to myslí tak, že...* alebo ... *on sa uškrnul, závidel mi, takže som...* Nesprávna či patologická

agresie spôsobuje výrazné ohrozenia pre celú komunitu školy, neskôr spoločnosť.

Z hľadiska **inhibičných stratégií** je možné v prostredí školy aplikovať:

a) Modulové učenie v riešení šikanovania

Prvotnou možnosťou pri odhaľovaní latentnej agresie je znalosť modelu riešenia sociálnych situácií, ktorý navrhli Crick & Dodge (1994). V zahraničí na školách sa využíva ako bežná súčasť pri riešení sociálnych situácií integrovanej, segregovanej či intaktnej skupiny. Patria k nim (v zmysle krokov):

interpretácia konkrétnej situácie (bez toho, aby si agresor overil svoje domnienky) alebo správanie obeť je pre agresora signálom na začatie, prípadne pokračovanie latentného šikanovania. Táto skutočnosť otvára problém, či možno agresorovo nesprávne interpretovanie podnetu v situácii považovať za skutočne prvotný signál na spoločenskú agresiu, ktorej cieľom je latentne pôsobiť na sociálne začlenenie dieťaťa/žiaka v bežných a pre sociálnu skupinu prirodzených situáciách. Počas nej sa status sociálnej bytosti „metamorfuje“ na bytosť asociálnu, ktorej jednotlivec/skupina odopiera byť

súčasťou sociálnych interakcií skupiny. Sterling-Turner et al. (2002) navrhli prácu s modulovými situáciami (od vstupu do roly k intervenčnému predstaveniu). Celý proces sa začína skúškou, rozdelením rolí, s možnosťou preobsadenia, ak sa daný žiak v tej-ktorej role cíti nepríjemne, nedokáže sa s ňou identifikovať. Nakoniec sa predstavenie realizuje pred publikom. Lektor, ktorý je v pozícii režiséra, analyzuje proces aj celkový výsledok predstavenia. Zámerom modulového učenia je docieľiť (a podporiť) zmenu v neagresívnom správaní triedy či jednotlivcov, na základe skúseností, ktoré získali počas intervenčného predstavenia. Samotné modulové učenie potvrdzuje skutočnosť, že skrytá agresia má byť posilnená prítomnosťou sankcií a trestov v priestore, v ktorom sa odohráva. Je to podmienené aj tým, že agresor, ktorý koná skryto, nepociťuje strach z odhalenia, pretože predpokladá lojalitu zo strany svojej skupiny. Pracovať na minimalizácii skrytej agresie v triednom kolektíve znamená využiť reálne situácie ako modulové, s možnosťou hľadania východísk.

b) Preventívne programy ako nástroj pomoci pre pedagógov

Young et al. (2009) tvrdia, že existuje niekoľko preventívnych programov a opatrení pre pedagógov z hľadiska skrytej agresie, ale mnohé z nich neboli dôkladne a empiricky dokladované. Všeobecne sa potvrdilo (Young et al., 2009, s. 24), že užšie zamerané intervenčné programy majú obmedzenú účinnosť. Úspešnejšími sú dlhodobejšie intervenčné programy, ktoré sa zameriavajú na zmeny v systéme s dôrazom na rozvoj a podporu pozitívneho správania. V kontexte preventívnych programov Hundert & Houghton (1992) odporúčajú využiť emocionálno-empatický prístup v kombinácii so systematickým plánovaním s následnou aplikáciou postupov podporujúcich vzájomnú sociálnu interakciu. Odporúčanou stratégiou v prospech sociálnej interakcie je pedagóg – mediátor podporujúci zvyšujúci sa výskyt pozitívnych reakcií a polaritne kladného sociálneho správania v kolektíve. Taktiež môže ísť o stratégiu, keď rovesník vystupuje v úlohe mediátora v peer-skupinách. V podstate ide o vytváranie kultúry, ktorej súčasťou má byť poradenstvo, profylaxia a intervencia v problematike vzniku a výskytu skrytej agresie v školách. Personál školy si musí uvedomiť, že poznanie, ako iden-

tifikovať prejavy latentnej agresie, napomáha implementovať účinné preventívne a intervenčné stratégie podporujúce udržiavanie pozitívnej školskej klímy.

Verlaan & Turmel (2010) odporúčajú ako súčasť preventívnych opatrení zamerať sa na sociálnu interakciu a perspektívy priestoru, v ktorom zúčastnení aktéri existujú, napr. v konkrétnom časovom horizonte, ako je vyučovanie,

školské výlety a pod. Na podklade verifikovania konkrétneho programu autori (ibidem) navrhujú upriamiť pozornosť na priamu činnosť pedagógov so žiakmi pri zvyšovaní povedomia o skrytej (a nepriamej) agresii. Primeranou osvetou sú tými, ktorí môžu (z)meniť nielen postoje a názory žiakov k nižšej akceptácii tohto správania, ale taktiež môžu zabezpečiť zmeny v postojoch a presvedčeníach aj v komunite kolegov – pedagógov.

c) Posilnenie kompetencií pedagóga/pedagógov v procese latentnej agresie

Úsilím pedagóga v procese latentnej agresie má byť nepriama pomoc pri integrovaní/inkludovaní dieťaťa do skupiny, má pozorovať jeho správanie, byť v blízkosti, ak potrebuje pomoc, poskytnúť (ne)verbálne povzbudenie. Začiatky začleňovania detí do peer-skupiny sú pre ďalší rozvoj sociálnych kompetencií veľmi dôležité. Z toho dôvodu je nevyhnutné pripraviť pedagógov ako kompetentných na využívanie inhibičných stratégií pri riešení skrytého šikanovania.

Na to je nevyhnutné, aby pedagógovia absolvovali:

- Školenie týkajúce sa prevencie na triednických hodinách, prevencie po-

čas vyučovania, prevencie mimo vyučovania.

- Zácvič v riešení situácie šikanovania.
- Pravidelnú supervíziu, ktorá je určená pre všetkých pedagógov (bližšie Vaska, 2012).
- Zmeny v škole, v triedach podmienené reálnou motiváciou pedagógov na reálne uskutočnenie počas formálneho i neformálneho procesu;
- Stratégie týkajúce sa organizovania

účinného dozoru a zmysluplného, účinného školského poriadku (napr. Skokanová, 2009).

Bronfenbrenner (1986) zdôrazňoval, že dôležitým krokom v edukačnom procese je kontextuálne meniť premenné tak, aby zároveň pozitívne podporovali kompetencie detí/žiakov, čím vzniká vyššia miera pravdepodobnosti v znižovaní patologických vzorcov správania.

V staršom školskom veku sa využíva výskumný nástroj **the social bullying involvement scales (SBIS)**, ktorý sa v praktickej rovine osvedčil. Prostredníctvom tohto nástroja sa monitorujú štyri oblasti, a to: do akej miery sú deti sociálne šikanované (sociálne prenasledovanie), miera zapojenia do sociálneho šikanovania (sociálne šikanovanie), svedok spoločenského šikanovania (sociálni svedkovia) a zásahy do sociálneho šikanovania (možnosť intervencie). Fitzpatrick & Bussey (2011) potvrdili, že sociálne prenasledovanie obete bolo spojené so zvýšením úzkostného prežívania, výskytom depresívnych prejavov v správaní a externalizáciou problémov. Sociálne správanie obetí bolo prepojené so zvýšením externalizácie v správaní. Sociálni svedkovia v sociálnych situá-

ciách častejšie prežívali negatívne pocity s postupnými sklonmi k depresívnemu prežívaniu.

d) Posilnenie kompetencií detí/ žiakov voči formujúcej sa latentnej agresii

Prvou z možností vzdelávania detí/ žiakov je vstúpať **model empatie v správaní** k rovesníkom. Je nevyhnutné zdôrazňovať, že skrytá agresia je škodlivá a neprijateľná. Ublížovanie ostatným sa považuje v rámci spoločnosti za neprijateľné. Podpora pomoci druhému, spoločné prežívanie a spolupráca sú jednoznačne jedným z prvých krokov od raného veku, ako viesť deti/žiakov k primeranému neagresívnemu správaniu. **Positívne posilňovanie** je priamou formou uplatňovania požadovaného, spoločensky prijateľného správania, napr. „Vidím, že si sa hral s Tomáškom, mamička bude na teba, Kuki, hrdá, keď jej to poviem.“

V predškolskom veku je vzdelávanie dôležitou súčasťou výchovy dieťaťa (Ostrov & Bishop, 2008). Má byť koncipované nielen z uvedených faktov, ktoré sme opísali, ale môže byť doplnené **o verbálne odmietnutie skrytej agresie** (nie jej bagatelizovanie) a **analýzu vzniknutej situácie**. Odsúdiť skrytú agresiu by mal pedagóg, ktorý je v danom prostredí materskej školy pre dieťa autoritou. Objasnenie konania – „*nehrám sa s tebou, ty nie si môj kamarát, ty si taký a taký, nehrajme sa s ním*“ – je dôležitým a primárnym krokom k vzdelávaniu detí predškolského veku v kontexte skrytej agresie voči svojim rovesníkom. Dieťaťu treba vysvetliť, že tento typ správania spôsobuje druhému bolesť a trápenie. Všetky informácie, prečo áno a prečo nie, je strategické dokladovať, argumentovať, príp. otvoriť diskusiu o pocitoch a prežívaní detí. V prípade detí do štyroch rokov je vhodné použiť na objasnenie rozprávku, príbeh so zvieracími hrdinami s dôrazom na pomenovanie ich prežívania. Dokonca aj diskusia so zvieracími hrdinami (formou terapeutického bábkového divadla) s vytvorením priestoru na vyjadrenie dieťaťa predškoláka či školáka na prvom stupni základnej školy ponúka možnosť vysvetliť a vyjadriť sa. Vstupom do roly, v hre s bábkami¹ či výtvarným spracovaním dobrého a zlého, prí-

¹ Hru s bábkou alebo bábkové terapeutické predstavenia v kontexte selektívnej prevencie je adekvátne využívať ako súčasť vzdelávacích (profylaktických a podporných) programov, v ktorých sa prezentujú rozličné situácie s konkrétnymi opatreniami a možnosťami eliminácie, obrany alebo „pozitívneho“ útoku s cieľom minimalizovať dôsledky poškodenia seba samého (Kováčová, 2009, s. 60).

jemného a nepríjemného a pod. možno stimulovať kompetenciu spolupráce a súdržnosti dieťaťa v predškolskom veku.

V prípade zovšeobecnenia tejto problematiky ide o inhibičné stratégie, ktoré je možné korektné použiť v skupinách detí/žiakov predškolského mladšieho školského veku. Ide o:

- spracovanie problematiky latentnej agresie s využitím kreatívno-umeleckých programov, kde protagonistami sú profesionáli alebo nadšenci konkrétnej špecifickej formy umenia;
- prehrávanie modelových situácií s reálnou témou, napr. *čo by som robil, keby sa so mnou kamaráti odmietali hrať?*

Eliminovať skrytú agresiu v peer-skupinách znamená podľa Ostrov et al. (2009) podieľať sa na znížení agresie a minimalizovať vzájomné prenasledovanie. Pre primárnu podporu peer-skupiny je nevyhnutné zvýšiť v prostredí školy sociálne kompetencie žiakov, podporiť prosociálne správanie a upevňovať utváranie kontaktov na úrovni kamarát, priateľ, blízky človek.

Záver

Komplexne možno skonštatovať, že podmienky, ktoré vytvára škola i spoločnosť na korekciu/inhibíciu šikania, sú málo účinné. Silnými stránkami v prospech odhalenia a minima-

lizovania skrytého šikania je posilnenie osobných i odborných kompetencií pedagogických i nepedagogických pracovníkov (ale nie v zmysle posilnenia moci); vo zvyšovaní potenciálu detí/žiakov cielene vytvárať vzájomné pozitívne sociálne interakcie, pretože latencia v agresívnom konaní primárne zasahuje do vzťahov jednotlivca v prostredí každej školy bez ohľadu na vek, znevýhodnenie; v integrácii otvorenej komunikácie vo vzťahoch všetkých (nielen pre authority); otvorenosti v komunikácii a pod.

doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.,
Pedagogická fakulta
Katolíckej univerzity v Ružomberku

Foto: Samphotostock

Literatúra:

1. BOULTON M. J., 1997: Teachers' views on aggression: Definitions, attitudes and ability to cope In *British Journal of Educational Psychology*, 67(2), p. 223-233.
2. BRONFENBRENNER U., 1986: Ecology of the family as a context for human development: Research.
3. CRICK N. R., DODGE K. A., 1994: A review and reformulation of social-information-processing mechanisms in children's social adjustment. In *Psychological Bulletin*, 115, p. 74-101.
4. FITZPATRICK S., BUSSEY K., 2011: The development of the Social Bullying Involvement Scales. In *Aggressive Behavior*, 37 (2), p. 177-192.
5. GOLDSTEIN S. E., YOUNG A., BOYD C., 2008: Relational Aggression at School: Associations with School

- Safety and Social Climate. In *Youth Adolescence*, 37, p. 641–654.
6. HUNDERT J., HOUGHTON A., 1992: Promoting social interaction of children with disabilities in integrated preschools: A failure to generalize. In *Exceptional Children*, 1992 (58), p. 311-320.
 7. KOLÁŘ M., 2009: Diagnostika a léčba šikanování v praxi. *Šikana jako etický, psychologický a pedagogický problém* (zborník konferenčných príspevkov). Praha : Etické fórum České republiky, Bílý kruh bezpečí a Psychologický ústav AV ČR, p. 13-26.
 8. MORALES J., GUERRA N. G., 2006: Effects of multiple context and cumulative stress on urban childrens adjustment in elementary school. In *Child Development*, 77, p. 907-923.
 9. KOVÁČOVÁ B., 2011: Skrytá agresia v prváckych laviciach. *Kognitívne, emocionálne a morálne aspekty školského šikanovania a ich využitie v prevencii šikanovania na základnej škole*. Trnava : Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity. p. 190-197.
 10. OSTROV J. M., BISHOP C. M., 2008: Preschoolers' aggression and parent-child conflict: A multiinformant and multimethod study. In *Journal of Experimental Psychology*, 99 (4), p. 309-322.
 11. OSTROV J. M., MASSETTI G. M., STAUFFACHER K., GODLESKI S. A., HART K. C., KARCH K. M., MULLINS A. D., RIES E. E., 2009: An intervention for relational and physical aggression in early childhood: A preliminary study. In *Early Childhood Research Quarterly*, 24, p. 15-28.
 12. STERLING-TURNER H. E., WATSON T. S., MOORE J. W., 2002: The effects of direct training and treatment integrity on treatment out-comes in school consultation. In *School Psychology Quarterly*, 17, p. 47–77.
 13. VASKA L., 2012: *Teoretické aspekty supervízie začínajúcich sociálnych pracovníkov*. 1. vyd., Bratislava: IRIS – Vydavateľstvo a tlač, s. r. o., 176 p.

ABSTRAKT:**Kováčová B., 2017: Inhibičné stratégie ako možnosť riešenia latentného šikanovania v školách**

Príspevok nadväzuje na teoretické východiská týkajúce sa špecifickej formy šikanovania, a to na latentnú (skrytú) agresiu. Konkrétne vymedzuje jednotlivé inhibičné stratégie, ktoré by mohli byť reálne aplikované v podmienkach slovenských škôl.

Kľúčové slová: šikanovanie, latencia v konaní, základná škola, žiak

Recenzenti: Mgr. Renáta Májková, PaedDr. Eva Klikáčová

Zasadal výbor HERSC

V dňoch 13. až 15. marca 2017 v Bruseli prebehlo v tomto roku prvé zasadnutie výboru HERSC (Higher Education and Research Standing Committee). Tento permanentný výbor ETUCE (European Trade Union Committee for Education) reprezentuje 45 členských odborových organizácií a stretáva sa dvakrát ročne – raz v Bruseli a druhé stretnutie prebieha v niektorej z členských krajín. Slovenskú republiku reprezentoval autor tohto príspevku Peter Varša, ktorý je už druhé funkčné obdobie do výboru HERSC nominovaný KOZ SR a OZ PŠaV na Slovensku.

Tohtoročné zasadanie výboru za účasti 40 členov plus viacerých pracovníkov ETUCE malo osobitný význam – doterajšiemu predsedníctvu uplynulo funkčné obdobie, a preto prvým bodom agendy boli voľby nového predsedníctva na ďalšie 4-ročné obdobie. Spomedzi predstavených kandidátov bol v tajných voľbách zvolený za predsedu Rob Copeland (Veľká Británia) a za podpredsedov Annette Dolan (Írsko) a Alessandro Arienzo (Taliansko). Novozvolené predsedníctvo po absolutóriu doterajšiemu vedeniu pokračovalo vo vedení zasadnutia podľa programu.

Z najdôležitejších bodov rokovania prvého dňa spomeniem predstavenie nových priorít maltského predsedníctva Rady Európy, zamerané (z pohľadu výboru HERSC) hlavne na posilnenie ľudského kapitálu a zamestnanosti, čiže aj vzdelávania. Bohato diskutované boli body programu týkajúce sa napr. autorských práv vedcov publikujúcich odborné články, hlavne však financovania vysokého školstva a vedy v jednotlivých členských štátoch. Osobitným príspevkom bol pohľad na situáciu v európskych krajinách

z hľadiska toho, ako sú platy a sociálne garancie pre výskumníkov zmluvne zabezpečené v národných legislatívach. Zazneli viaceré hlasy, že je nevyhnutné zmeniť pohľad na vedu za pohľad na vedca v zmysle hesla „no scientist – no science“. Reprezentanti mnohých krajín konštatovali silnejší tlak zamestnávateľov na zmenu pracovných zmlúv výskumníkov i pedagógov z doby neurčitej na dobu určitú, často krátkodobú (len na pár mesiacov, dokonca týždňov).

Druhý deň rokovania výboru bol venovaný hlavne obsiahlym referátom zástupcov výboru HERSC v ďalších výboroch ETUCE a ETUI (European Trade Union Institute), monitoringu dosiahnutých výsledkov v uplynulom roku, predovšetkým v poslednom období počas nášho slovenského predsedníctva v Rade Európy. Pripomenuli sme si aj 30. výročie programu Erasmus a niektoré podnety z Horizon 2020. Veľkú pozornosť vzbudil príspevok členov HERSC opisujúci kontakt s tureckými univerzitami za posledný polrok – samozrejme, išlo o dôsledky situácie po puči v Turecku. Zhruba 1 000 univerzitných pedagógov je uväznených, resp. nezvestných. Následne na väčšine spomedzi asi 200 tureckých vysokých škôl prudko poklesla úroveň vzdelávania, výskumu a možností kontaktov so zahraničím.

V závere druhého rokovacieho dňa po stanovení úloh novému predsedníctvu a naplnení súčasnej agendy predseda vyjadril potešenie privítať členov na ďalšom zasadnutí výboru HERSC v septembri tohto roku.

RNDr. Peter Varša, PhD.,
predseda Rady UOO pri Žilinskej
univerzite v Žiline

Foto: Samphotostock

Celoslovenské kolo 11. ročníka ankety Zlatý Amos vyvrcholilo v Poprade

Neopakovateľná atmosféra pod taktovkou moderátorky Adely Banášovej sa niesla mestom Poprad 8. mája 2017. Konal sa finálový večer ankety o najobľúbenejšieho učiteľa, učiteľku na Slovensku – Zlatý Amos 2017.

Ôsmi finalisti, ktorí postúpili cez semifinálové kolo, bojovali o titul Zlatý Amos v troch súťažných disciplínach. V prvej časti pod názvom Videovizitka žiaci vtipne opísali, prečo práve konkrétneho učiteľa prihlásili do ankety. Druhé súťažné kolo tvorila voľná disciplína na tému krajiny Európy. Úlohou učiteľov spolu so žiakmi bolo v dvojminútovom programe predstaviť krajinu. Spomínanú úlohu si spolu so žánrom vyžrebovali na marcovom sústreďení semifinálistov ankety v Kežmarských Žľaboch – Vysoké Tatry. V treťom – pre účastníkov tajnom – kole si každý z učiteľov vybral jedného zo žiakov. Potom samostatne učiteľia a žiaci odpovedali na vyžrebované otázky. Účelom kola pomenovaného Zhoda bolo zistiť, ako žiaci poznajú svojich učiteľov.

Finálová porota hodnotila celkové výkony finalistov. Anketa Zlatý Amos sa uskutočňuje v spolupráci s MŠVVŠ SR a pod záštitou prezidenta republiky. Pozvanie na finálové kolo prijali o. i. predseda Výboru NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport Ľubomír Petrák a poslanec Miroslav Sopko.

Amosovci, hostia a organizátori

MŠVVŠ SR zastupovala štátna tajomníčka Oľga Nachtmanová, ktorá vystúpila v úvode podujatia a pozdravila prítomných v mene ministra školstva. Pozvanie prijal aj štátny tajomník MŠ VVŠ SR Peter Krajňák. Počas semifinálového a finálového večera boli prítomní aj vzácní zahraniční hostia z Chorvátska, zo Základnej školy Kralja Tomislava z Našic. Delegáciu z krajskej školy viedla riaditeľka školy Vladka Zahirovič a Aňa Marošević, učiteľka slovenského jazyka, a štyria žiaci zo školy. Účastníkov ankety prostredníctvom videovizitky pozdravila aj ministerka školstva Českej repub-

liky pani Kateřina Valachová. V porote pracoval o. i. Igor Timko, ktorý je tvárou ankety. Medzi hosťami – umelcami sme privítali v 11. ročníku ankety Adama Ďuricu, folklórny súbor Venček z Popradu a Veroniku Rabada.

Výsledky a ocenenia:

Titul Zlatý Amos 2017 – putovné insígnie koruna, žezlo a 3 500 eur získal **Peter Uhrin** zo ZŠ Karloveská 61, Bratislava

Titul Amos sympaták – 1 000 eur získal **Juraj Beňačka** – SŠ Ľ. Podjavorinskej 22, Prešov

Titul Zlatá škola – 1 000 eur získala **ZŠ Krosnianska 2, Košice**

Cena Jána Gašperana – 1 000 eur – **Hana Viteková** – SOŠ technická Šurany

Najučiteľ národnostných menšín – 1 000 eur – **Csilla Andruska**, ZŠ Ul. J. Jesenského 41, Levice

Učiteľ bez predsudkov – 1 000 eur – **Júliana Perečinská** – ZŠ Chminianske Jakubovany

Najlepší príbeh o učiteľovi – 200 eur získal **David Hausleitner** – SOŠ technická Šurany

Pedagóg, na ktorého sa oplatí spomínať, získali: Lenka Puškárová, Mária Ťavodová, Darina Výbohová, Emília Zoričáková

Zlatý Amos Peter Uhrin, organizátorky ankety a hostia z Chorvátska

Najučiteľ národnostných menšín – Csilla Andruska

Učiteľ bez predsudkov – Júliana Perečinská

Cenu Jána Gašperana získala Hana Víteková

Amos sympaták – Juraj Beňačka

Zlatý Amos Peter Uhrín vo voľnom programe

Pedagóg, na ktorého sa oplatí spomínať: Lenka Puškárová, Mária Ťavodová, Darina Výbohová, Emília Zoričáková

Organizátori ankety úprimne ďakujú za podporu všetkým partnerom, umelcom, všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na úspešnej realizácii 11. ročníka ankety Zlatý Amos, a zároveň vyjadrujú špeciálne poďakovanie primátorovi mesta Poprad páňovi Jozefovi Švagerkovi, viceprimátorovi Igorovi Wzošovi, Dane Liptákovej z mestského úradu, Márii Kolárikovej, riaditeľke školského internátu v Poprade, a všetkým, ktorí si našli čas a neváhali osobne prísť a podporiť dobrých učiteľov a ich fantastických žiakov.

PaedDr. Eva Klikáčová,
predsedníčka organizačného štábu,
a Renáta Vadásyová,
riaditeľka ankety

Foto: Jozef Jarošík

Radosť po víťazstve

Na aktuálnu nôtu – Etický kódex učiteľa

Pedagogickí pracovníci a ich moc

Pedagogickí pracovníci alebo pedagogickí zamestnanci sú profesijnou skupinou, ktorú tvoria učiteľia a odborní pracovníci poskytujúci verejnú službu v oblasti výchovy a vzdelávania. Sú kľúčovými činiteľmi vzdelávacích inštitúcií a garantmi kvality výchovno-vyučovacieho procesu. Ich aktívna účasť v tomto procese je nevyhnutnou podmienkou ich úspešnosti. V záujme profesijnej nezávislosti, existenčnej istoty, stability sociálneho statusu a perspektívy profesijného rastu potrebujú politickú nezávislosť a garanciu odborného posudzovania ich práce.

Vzhľadom na to, že vzdelávanie nie je iba nejakou rezortnou záležitosťou, ale uznávanou celospoločenskou prioritou, je nanajvýš potrebné stanoviť aj mravný status tejto práce. Aj keď v súčasnosti na Slovensku absentuje dobrovoľná reprezentatívna profesijná organizácia učiteľov (vrátane všetkých pedagogických zamestnancov), možno predpokladať, že v blízkom časovom horizonte vznikne a bude plniť podobné poslanie ako iné združenia tohto druhu vo svete.

Učiteľia sú príslušníkmi učiacich sa spoločenstiev a spolu s ďalšími odborníkmi sa stávajú spolutvorcami vzdelávacieho obsahu kurikula a koncepcií vyučovania. V škole prijímajú novú rolu, v ktorej je oproti minulosti posilňovaná oblasť medziľudských vzťahov, hodnôt a postojov, zmiernovanie, resp. eliminovanie sociálnych a etických bariér v spoločnosti. Sú zodpovední za efektívnosť vyučovania a výsledky vzdelávania, sú spoluzodpovední za vytváranie adekvátnej sociálnej klímy v škole.

UNESCO už v 60. rokoch prijalo Odporúčanie pre postavenie učiteľov. V ňom poukázalo na status a postavenie učiteľov vo vyspelej demokratickej spoločnosti a stanovilo rozsah a zabezpečenie optimálnych podmienok na ich profesionálny výkon a prácu. Treba pripomenúť, že za učiteľov sú v tomto dokumente považovaní všetci pedagogickí a odborní pracovníci, ktorí sa zaoberajú vzdelávaním a výchovou všetkých vekových skupín obyvateľ-

stva od najmenších po najstarších.

Dnešná profesia učiteľa sa dynamicky mení predovšetkým podľa vzdelávacích požiadaviek spoločnosti na školu a jej výkon. Požiadavky spoločnosti reprezentuje predovšetkým trh práce, región, rodičia, vzdelávacia politika. Rozvoj učiteľskej profesie v nových spoločenských a vzdelávacích podmienkach musí byť na prospech spoločnosti, musí byť v strede zájmu vzdelávacej politiky, inštitúcií vzdelávajúcich učiteľov, médií i verejnosti. Súdržnosť učiteľov a proklamovanie stavovskej príslušnosti sú nevyhnutnou podmienkou na zvýšenie spoločenskej prestíže a sociálno-ekonomického postavenia slovenských učiteľov v spoločnosti.

Profesia učiteľa je založená na vysokej úrovni odborných interdisciplinárnych vedomostí, pedagogických a pedagogicko-psychologických poznatkov vyžadujúcich novú dimenziu etiky a osobnostných kvalít učiteľa.

Vo vzdelávacej a školskej infraštruktúre Slovenska chýbajú fungujúce podporné mechanizmy učiteľskej profesie. V systéme vedeckovýskumnej základne Slovenska dodnes nejestvuje špecializované výkonné vedeckovýskumné pracovisko. Chýba predovšetkým v štruktúre Slovenskej akadémie vied. Systém ďalšieho vzdelávania učiteľov

V histórii nášho školstva sa stretávame s rôznymi úpravami pravidiel správania a konania učiteľov. Každá doba si ich upravuje na svoj obraz. V spolupráci s **PhDr. Ľubomírom Pajtinkom, PhD.**, a s jeho súhlasom sme sa rozhodli zverejniť dva články, v ktorých sa píše o snahe deklarováť etickú stránku profesie učiteľ. Ako prvý zverejňujeme návrh **Etického kódexu slovenského učiteľa**, ktorý je súčasťou autorovej knižky **Učiteľia patria do neba (alebo malá pocta veľkému povolaniu) (2006)** a druhý článok je historický, uverejnený na str. 63 vo štvrtom čísle druhého ročníka Rodiny a školy 20. apríla 1901.

a ich profesijného rastu a kariéry je rozdrobený a roztrieštený na viacero parciálnych aktivít rôznych inštitúcií, i keď by pri nevelkej ústretovosti a ochote spolupracovať bolo možné takýto model definovať, štrukturovať a uviesť do praxe.

V záujme posilnenia nezávislosti a zdô-

raznenia vlastnej zodpovednosti tejto profesijnej skupiny je potrebné iniciovať vytvorenie samosprávnej profesijnej organizácie na národnej úrovni podobne, ako je to pri iných profesiách (lekári, sudcovia, komerční právnici...) a ako je to štandardom vo fungujúcich školských systémoch.

Ponúkame slovenskej učiteľskej verejnosti na diskusiu jeden z kľúčových dokumentov profesijnej skupiny učiteľov – Morálny kódex slovenského učiteľa. Pod termínom slovenský učiteľ rozumieme všetkých učiteľov na Slovensku majúcich rôznu národnosť.

Etický kódex slovenského učiteľa (návrh)

I. Všeobecné povinnosti

1. Stavovskou povinnosťou učiteľa, vychovávateľa, majstra odbornej výchovy, špeciálneho pedagóga (ďalej len učiteľ) je profesionálna starostlivosť o vzdelávanie a výchovu jednotlivca a spoločnosti v súlade so zásadami humanizmu, ľudskosti, všeobecnej prospernosti, úcty ku každému jednotlivcovi.
2. Povinnosťou učiteľa je rozvíjať vo svojich žiakoch lásku k vzdelaniu, múdrosti, dobru, k svojim najbližším, celej spoločnosti a svojej slovenskej vlasti.
3. Svoje poslanie plní učiteľ bez ohľadu na náboženské vyznanie, rasu, spoločenský pôvod a národnosť svojich žiakov.
4. Povinnosťou učiteľa je byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych postupoch a rozhodnutiach nezávislý, objektívny a zodpovedný.
5. Učiteľ napomáha rodičom a žiakom uplatňovať právo slobodného výberu školy, výchovného a vzdelávacieho zariadenia.

II. Učiteľ a výkon jeho povolania

1. Učiteľ v rámci svojej odbornej a pedagogickej spôsobilosti vzdeláva a vychováva svojich žiakov spôsobom zodpovedajúcim najnovším poznatkom pedagogických a psychologických vied.
2. Učiteľ plní svoje poslanie nielen v rámci svojho pracovného času, ale pozitívne ovplyvňuje svoje okolie a spoločnosť za každých okolností.
3. Od učiteľa nemožno vyžadovať taký výkon povolania a také kroky a činy alebo spoluúčasť na nich, ak odporujú jeho svedomiu s výnimkou prípadov na ochranu života a zdravia.
4. Učiteľ nesmie používať metódy a formy, ktoré majú negatívny dosah na výchovu a charakter osobnosti žiaka.
5. Učiteľ používa svoje pedagogické majstrovstvo nielen voči bežne vychovávateľným a vzdelávateľným žiakom, ale aj zdravotne a osobnostne narušeným jedincem, ktorí sú ťažko vzdelávateľní a vychovávateľní.
6. Učiteľ, ktorý vykonáva svoje povolanie, je povinný dbať o svoj odborný rast a permanentne sa vzdelávať, orientovať sa v najnovších trendoch a poznatkoch.

7. Učiteľ je povinný pri výkone svojho povolania primerane chrániť pedagogickú dokumentáciu pred neoprávnenou zmenou, zničením alebo zneužitím.
8. Učiteľ nesmie používať metódy alebo formy práce, ktoré ohrozujú zdravie alebo mravný vývoj žiaka a spoločnosti.
9. Učiteľ sa počas výchovno-vzdelávacieho procesu nesmie riadiť komerčným hľadiskom, vlastným prospechom a úžitkom a brať ich na zreteľ, ale výlučne svojim svedomím, pozitívnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiaka a vedeckými poznatkami.
10. Učiteľ má právo i povinnosť zú-

- časťňovať sa na verejnosti, v elektronických a printových médiách na prezentácii pedagogických tém a problémov a viesť o nich dialóg so širšou verejnosťou.
11. Učiteľ nesmie používať nedôstojné metódy a formy svojho pôsobenia smerujúce k ponižovaniu žiaka, znižovaniu jeho sebavedomia a sebaúcty.
 12. Učiteľ je oprávnený zúčastňovať sa na prezentácii pozitívnych výsledkov svojej práce, práce svojej školy alebo školského zariadenia. Informácie o svojej práci, práci jeho výchovno-vzdelávacieho zariadenia musia byť pravdivé, vecné, výsostne informujúce a propagujúce pozitívne postupy a výsledky, pričom sa nesmie znevažovať práca iných učiteľov či výchovno-vzdelávacích zariadení.
 13. Učiteľ sa nezúčastňuje na podujatiach a aktivitách, ktoré znižujú jeho spoločenskú vážnosť a prestíž a taktiež spoločenskú vážnosť

a prestíž učiteľského povolania vôbec.

14. Učiteľ si má byť vždy a všade vedomý svojej národnej a spoločenskej úlohy a svojho vplyvu na okolie.

III. Učiteľ a žiak

1. Vzájomný vzťah učiteľa a žiaka, žiaka a učiteľa je postavený na vzájomnej úcte a pochopení, vzájomnej ústretivosti a podpore ich úloh v živote a spoločnosti.
2. Učiteľ si plní svoje profesionálne povinnosti voči všetkým žiakom rovnocenne bez zvýhodňovania jedných na úkor druhých, prihliada pritom na špecifické výchovné

a vzdelávacie potreby jednotlivých žiakov, vyžadujúce si individuálny prístup.

3. Učiteľ sa správa k žiakovi korektne, s pochopením a trepezlivosťou. Nikdy sa neznižuje k hrubému a nemravnému konaniu.
4. Učiteľ rešpektuje žiaka ako rovnocenného partnera so všetkými občianskymi právami a povinnosťami a právami i povinnosťami vyplývajúcimi z Deklarácie práv dieťaťa.
5. Učiteľ má právo a povinnosť dohliadať na zdravý vývoj žiaka, v prípade jeho ohrozenia bezodkladne na to upozorniť rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka, prípadne príslušné orgány a inštitúcie.
6. Učiteľ nesmie napomáhať porušovanie cti a dôstojnosti žiaka alebo sa na ňom zúčastňovať. Každý učiteľ je povinný oznámiť príslušným orgánom podozrenie z hrubého alebo krutého zaobchádzania a týrania žiaka, predovšetkým maloletých osôb.

7. Učiteľ je povinný zrozumiteľne a primerane veku v súlade s platnými základnými pedagogickými dokumentmi žiaka vzdelávať a vychovávať.
8. Učiteľ priebežne informuje žiaka, jeho rodičov, resp. zákonných zástupcov o výsledkoch spoločnej vzdelávacej a výchovnej práce, o prípadných problémoch, ťažkos-
4. Učiteľia sa navzájom podporujú a navzájom si pomáhajú bez ohľadu na to, na akom poste a v ktorej škole či školskom zariadení pôsobia. Pestujú vzájomnú kolegialitu, profesionalitu, úctu, hrdosť na svoje poslanie v slovenskej spoločnosti, štá-
te a európskej kultúre.
5. Učiteľia sa navzájom podporujú a pomáhajú si pri medzinárodnej

tiach a prípadných rizikách, ktoré môžu nastať.

9. Učiteľ priebežne spolupracuje so žiakom i jeho rodičmi, resp. zákonnými zástupcami pri výbere najvhodnejšej perspektívnej vzdelávacej cesty a perspektívnej profesijnej kariéry žiaka.
10. Učiteľ nesmie zneužiť dôveru a závislosť žiaka, rodičov, resp. jeho zákonných zástupcov akýmkoľvek spôsobom.

IV. Vzťahy medzi učiteľmi navzájom

1. Základom vzťahov medzi učiteľmi na jednotlivých druhoch a stupňoch škôl a školských zariadení je vzájomne čestné, profesionálne, slušné a spoločensky korektné správanie spolu s kritickou náročnosťou, rešpektovaním svojich kompetencií a priznaním práva na odlišný názor.
2. Učiteľ kolegiálne spolupracuje s učiteľmi, ktorí súčasne vzdelávajú a vychovávajú žiaka, spolupracuje s učiteľmi, ktorí vzdelávaním a výchovou prešli, a tými, ktorí budú žiaka vzdelávať a vychovávať v nasledujúcom období.
3. Učiteľ je povinný požiadať iného učiteľa o konzultáciu vždy, keď si to vyžaduje záujem žiaka a okolnosti. Závery je vhodné dokumentovať písomne.

spolupráci, ale aj ďalšom vzdelávaní vo svojom odbore, pri rozširovaní svojho kultúrneho a poznatkového obzoru, pri učení sa cudzích jazykov, informačných technológií a v ďalších oblastiach.

6. Učiteľia navzájom pestujú vzájomnú solidaritu a spolupatričnosť, svojím dielom prispievajú k medzinárodnej kooperácii a prestíži slovenskej výchovno-vzdelávacej sústavy.

V. Vzťahy medzi učiteľom a slovenskou spoločnosťou

1. Povolanie učiteľa je akceptované ako spoločensky vysokoprospešné poslanie, ktoré si vyžaduje náležité spoločenské i finančné ohodnotenie (obvykle na úrovni najmenej 125 % priemerného platu v spoločnosti).
2. Učiteľ sa aktívne zapája do odborných diskusií, podieľa sa na tvorbe koncepcie práce svojej školy, rezortu i koncipovaní vzdelávacej politiky štátu a národa.
3. Škola a učiteľ sú vo výkone svojej činnosti nezávislí od politickej moci. Spoločnosť robí všetky kroky pre to, aby výchovno-vzdelávaci proces a škola boli uchránené od zásahov a vplyvov politických prúdov a škola bola vnímaná ako návodná inštitúcia mimoriadneho významu a poslania.

Lubomír Pajtinka, (2005)

PhDr. Ľubomír Pajtinka, PhD., sa narodil v roku 1955 v Topolčanoch. Je absolventom Filozofickej fakulty UK v Bratislave, odbor dejepis – filozofia, žije a pôsobí v Pezinku a v Bratislave. Učil na stredných školách a venoval sa i štúdiu psychológie (1980). Pracoval vo Výskumnom ústave pedagogickom v Bratislave, od roku 1985 do roku 2010 pôsobil s malou prestávkou na Ministerstve školstva SR a spolupracoval so všetkými ponovembrovými ministrami. Po vzniku samosprávnych krajov sa v roku 2002 stal riaditeľom odboru školstva a mládeže v BSK, neskôr zastával pozíciu riaditeľa Štátneho pedagogického ústavu a viac ako tri roky bol poradcom ministra školstva a podpredsedu vlády SR Jána Mikolaja. Je autorom desiatok relácií pre pedagógov i širokú verejnosť v Slovenskom rozhlase a Slovenskej televízii. Publikoval a bol členom mnohých redakčných rád pedagogických časopisov. Roku 1987 bol spoluzakladateľom časopisu Historická revue. Bol šéfredaktorom časopisu Technológia vzdelávania s prílohou Slovenský učiteľ, v rokoch 2009 až 2015 bol šéfredaktorom Učiteľských novín. Od roku 2009 vydáva a financuje časopis Rodina a škola. Organizuje jeden z najväčších výchovno-vzdelávacích projektov pre školy s názvom Poznaj svoju minulosť alebo pátranie po predkoch. Je členom organizačného výboru alebo členom poroty mnohých podujatí venovaných tvorivosti pedagógov a žiakov, ako napr. Chalupkovo Brezno, Štúrov a Dubčekov rétorický Uhrovec, Štúrovo pero, Hviezdoslavov Kubín, a dlhoročný člen finálovej poroty ankety o najobľúbenejšieho učiteľa na Slovensku – Zlatý Amos. Je členom Spolku slovenských spisovateľov a napísal niekoľko kníh, napr. Búťľavá vrbá pre dievčatá a chlapcov (1998), Pátranie po predkoch (2005), Učiteľia patria do neba (alebo malá pocta veľkému povolaniu)(2006), Rozhovory s profesorom Zelinom alebo V suteréne bytia (2008), Myšlienčka na tento deň alebo 365 + 1 (2011), Rozhovory s ministrami (2015) a ďalšie. Od roku 1990 sa podieľal na príprave legislatívnych noriem v oblasti morálneho oceňovania učiteľov. Je autorom návrhu Etického kódexu učiteľa. Uvedený návrh je súčasťou autorovej knižky: Učiteľia patria do neba (alebo malá pocta veľkému povolaniu)(2006).

spracovala: PaedDr. Eva Klikáčová

Objavili sme prvý slovenský Etický kódex učiteľa, ktorý má už 116 rokov

Etická stránka učiteľskej profesie je jednou z najdôležitejších, na ktorej je postavená úspešná výchovná a vzdelávacia práca. Štátna legislatíva síce definuje celý rad pravidiel pre výkon práce učiteľa ako ktoréhokoľvek iného pracovníka, ale učiteľstvo má celý rad špecifik, ktoré majú viac hodnotovú vážnosť ako právnú. Aj preto sa už dávnejšie snažili odborníci deklarovať zásady pre nepísanú legislatívu učiteľstva, teda etickú stránku tejto profesie.

Zrejme prvý etický kódex slovenského učiteľa, skoncipovaný ešte v roku 1901 učiteľom Jánom Buriánom, ktorý bol súčasne redaktorom mesačníka Rodina a škola, sa nám podarilo objaviť v archíve Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave. V jednom z prvých čísel publikoval nenápadný súpis „učiteľských prikázaní“. Tento mimoriadny dokument má už 116 rokov. Bol uverejnený vo štvrtom čísle druhého ročníka Rodiny a školy, ktorá vyšla z tlačiarnie v Turčianskom Svätom Martine 20. apríla 1901 a je uverejnený na str. 63 časopisu.

Mesačník Rodina a škola založili spolu dvaja učители – Ján Burián zo Záturčia a Peter Zgúth z Mošoviec. Keďže Burián nedostal povolenie od ministra školstva časopis redigovať, prevzal od

druhého čísla túto úlohu Svetozár Hurban Vajanský, najstarší syn Jozefa Miloslava Hurbana a prvej slovenskej herečky Aničky Jurkovičovej. Toho síce uhorská moc prenasledovala a dokonca na pol roka posadila do väzenia, ale časopis viedol päť ročníkov až do konca roku 1904. Redakčné práce robili a väčšinu článkov pripravovali práve Ján Burián a Peter Zgúth. Keď v ňom dnes listujete, zistíte, že pred vyše sto rokmi mali popri národnostnom maďarskom útlaku slovenskí rodičia a učители identické problémy s tými dnešnými a mnohé články staré vyše sto rokov by sme mohli uverejniť aj dnes a boli by poučné tak, ako to bolo voľakedy.

Uverejnených desať učiteľských prikázaní či etických zásad je plne uplatniteľných aj dnes a sú historickým odkazom pre našich učiteľov i verejnosť pred 116 rokmi.

V uplynulých dňoch informovalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, že v rámci prestavby školstva do konca roka 2017 ustanoví aj Komisiu na prípravu Etického kódexu učiteľa.

Keď sme v roku 2006 chystali na vydanie knihu Učitelia patria do neba a pripravovali sme do nej náš námet toho, ako by mohol znieť Etický kódex slovenského učiteľa, nevedeli sme

Podobizeň Jána Buriána, autora prvého Etického kódexu slovenských učiteľov z roku 1901.

Fotograf: Ateliér Socháň, Turč. Sv. Martin
Miesto uloženia originálu: SNK, Literárny archív

o tomto variante z roku 1901. Pravda však je, že v kľúčových témach sme sa zhodli s našimi predchodcami. Uvidíme, ako bude vyzeráť konečná verzia nášho etického kódexu, ak sa podarí jeho vypracovanie a prijatie v roku 2017 či 2018.

PhDr. Ľubomír Pajtinka, PhD.

lavu stranu. 14. Nespi obrátený tvárou k obloku. 15. Vstávaj ráno o 7. hodine a chod spať o 10^{1/2} večer. 16. Po príchode zo školy nesadaj hneď k obedu, ale si odpočín 1/2 hodiny, po obede si odpočín 1 hodinu a prechádzke venuj denne najmenej 2 hodiny; oštatok času venuj zábave. 18. Nečítaj po ležiacku a sed' rovno. 19. Nepracuj dlho do noci, hodinu pred spaním prestaň pracovať. 20. Pokrný požívaj štyri razy denne: o 8. hodine ráno, o 12. na poľudnie, o 4. popoludní a o 8. večer. Nepi pálenku, vino, pivo, čaj, kávu, ale len zdravú čerstvú vodu.

Učiteľských desať prikázaní. 1) Buď učiteľom telom i dušou, iné modly si neurob. 2) Nevezmeš meno kolegu nadarmo. 3) Pomni, abys' bol pravým charakterom, Slovákom, človekom. 4) Váž si svoje zdravie a vzdelávaj svoju dušu, abys' pokračoval k dokonalosti. 5) Nezabíjaj svojou netečnosťou spolkovitosť učiteľskú a nezabíjaj spolkový život učiteľský. 6) Nebuď v spolku nečinným členom. 7) Nepokradneš učiteľských práv a slobody, ale ich háj a rozmnožuj. 8) Nepremlyv krivo o škole a o školskej slobode. 9) Neponižujas protekcie, abys' predišiel blížneho svojho. 10) Ani nežiadať si byť v službe maďarisácii.

Škola pre slabomyseľných. V Hamburgu boly lanského roku 23 triedy pre deti slabomyseľné, z týchto bolo 12 pre chlapcov, 10 pre dievčatá a 1 miešana. Deti chodilo do nich 450, z ktorých bolo 247 chlapcov a 203 dievčat. V týchto triedach vyučovalo 12 učiteľov a 13 učiteľok. Behom roku mohlo byť 15 dieťok poslaných

Učiteľských desať prikázaní (1901)

1. **Buď učiteľom telom i dušou, iné modly si neurob.**
2. **Nevezmeš meno kolegu nadarmo.**
3. **Buď vždy a všade príkladom dobrého charakteru, Slovákom a človekom.**
4. **Váž si svoje zdravie a vzdelávaj svoju dušu, aby si pracoval na svojom zdokonaľovaní sa.**
5. **Nezabíjaj svojím nezaujmom spolkovú učiteľskú činnosť a spolkový učiteľský život.**
6. **Nebuď pasívnym členom učiteľstva.**
7. **Nepriusvojuj si učiteľské práva a slobody, ale ich obhajuj a rozmnožuj.**
8. **Nehovor krivo o škole a školskej slobode.**
9. **Nebudeš žiadať protekciu, aby si predišiel blížneho svojho.**
10. **Nepodľahni lákadlám v službe maďarizácii.**

Otázka pre ZMOS: Sú to isto vaše peniaze?

Som obyvateľ slovenskej obce, platiteľ daní, rodič aj pedagóg. Odkedy ministerstvo školstva zverejnilo, že od 1. 9. 2017 budú platy všetkých pedagogických zamestnancov zvýšené o 6 %, s úžasom sledujem vyjadrenia čelných predstaviteľov Združenia miest a obcí a Slovenska (ZMOS), že pedagógom v MŠ, ZUŠ, ŠKD či CVČ platy nezvýšia. Opätovne tak ZMOS potvrdzuje, že celá samospráva je štátom v štáte, a tak sa správa svojvoľne.

Hneď v úvode musím spomenúť, že som si vedomý toho, že sú aj samosprávy, ktoré dávajú školstvu vo svojej pôsobnosti všetky financie, ktoré naň dostávajú, ba ešte navyše. Pred takýmito samosprávami dávam klobúk dole a patrí im za to všetka vďaka! Bohužiaľ, nielen vo svojom okolí, ale aj v mnohých medializovaných prípadoch sa v prístupe samospráv stretávame skôr s opačným prístupom. Obce nielen že nedávajú školským a výchovným zariadeniam všetky finančné prostriedky, ktoré by mali, ale ešte aj z týchto prostriedkov uberajú a dotujú z nich obecné aktivity. Všetko to klinujú vyjadrenia čelných predstaviteľov ZMOS-u, ktoré takéto počínanie starostov a primátorov odobrujú.

Dovoliť si citovať pána Sýkoru, predsedu ZMOS-u, slovami, ktoré povedal 25. 5. 2017 pred kamerami po stretnutí s vedením OZPŠaV: „Všetci vedeli, že sú to naše peniaze, takže keď sú naše peniaze, tak na začiatku sa nás bolo treba opýtať, ako sa to dá stihnúť...“ Fascinuje ma spojenie „naše peniaze“, ktoré často ako mantru odriekajú mnohí starostovia podľa vzoru svojho predsedu. Položme si otázku, či tie peniaze v skutočnosti sú. Lebo mnohí zástupcovia miest a obcí sa tvária, akoby to platili zo svojho vrecka. Sú to peniaze moje, tvoje, kto to čítaš, a sú to peniaze každého z nás, ktorý v tomto štáte platí dane. Peniaze na financovanie školských zariadení dostane obec od štátu, ktorý ich vybral od všetkých platiteľov daní, aj od tých, ktorí v školských zariadeniach pracujú. A ak je tento problém financovania školských a predškolských zariadení

pre vás ako obce taký stratový a nevýhodný, prečo sa ho ako kliešte držíte a ciciate z neho peniaze a odmietate čo i len náznak zrušenia originálnych kompetencií a ich navrátenia pod prenesené kompetencie? Viete to veľmi dobre, všetci to vedia. Keby ste z toho nemali finančný zisk pre obce, už dávno by ste s navrátením celého financovania školstva pod štát súhlasili.

Zdá sa mi to veľmi divné, ako predstavitelia ZMOS-u reagujú, že do toho investovali „svoje peniaze“. Divné preto, že sú to opäť peniaze nás všetkých a nie ich súkromná investícia. A divné aj preto, že podstatnú časť školských budov a materiálneho zabezpečenia pri vzniku samospráv, ako ich dnes poznáme, dostali od štátu zadarmo. Áno, beriem argument, že do nich investovali, že ich rekonštruovali a pod. Otázka je, pre koho to robili. Robili to hádam pre obyvateľov obcí, pre ich rodiny a najmä pre ich deti, či sa hádam mylím? To sa idú chváliť tým, čo by mala byť elementárna povinnosť pre každého starostu či primátora, teda chrániť a zveľaďovať majetok obce či mesta?

Takisto je to so zaplatením pedagógov a vychovávateľov, ktorí v týchto zariadeniach pracujú. Koho v tých zariadeniach vzdelávajú a vychovávajú? Žeby to boli opäť deti a mládež z vašej obce a okolia? Skúsili ste sa niekedy pozrieť na školu či družinu ako na inštitúciu, kde deti trávia zmysluplne svoj čas a kde je o vaše deti postarané? Či sa stále na to budete pozeráť ako na miesto, z ktorého môžete niečo finančne vyryžovať a ak prídu nečakané výdavky, tak prvé, na čom sa šetrí, sú platy ľudí, ktorí sa starajú o výchovu a vzdelanie vašich detí?

Neohovoriac o tom, že samotní zamestnanci škôl a školských zariadení sú často obyvatelia vašich obcí. Teda odmietate vyplatiť zvýšenú mzdu aj svojim vlastným a najbližším ľuďom.

Úplne cynicky vyznieva vaše vyjadrenie, pán Sýkora, ktoré citujem: „Ak

majú výhradu k niektorému starostovi, nech pomenujú tých starostov...“. Moja otázka je, pán Sýkora, čo by ste s tým urobili, ak by ste takú informáciu dostali? Odpoveďou je – NIČ! Jednak na to nemáte žiadne zákonné páky, keďže každá samospráva sa spravuje sama. A takisto, ako to už poznáme, jediný, koho by ste sa zastali, by bol starosta. Takže tieto alibistické výhovorky si, pán Sýkora, nabudúce, prosím, odpustite. Na Slovensku, kde v mnohých obciach vystupujú starostovia ako stelesnení bohovia na zemi, je vaše vyjadrenie zlý vtíp.

Skúste, prosím, na svojich stretnutiach ZMOS-u dávať starostom nielen rozumu, ako a koľko percent si môžu obce zo školských financií nechať. Ale skúste ich poučať aj o tom, čo znamená vzdelanie, poriadne vybavená a zrekonštruovaná škola a spokojný a zaplatený pedagóg. Ak argumentujete, že nemáte peniaze, tak skúste napríklad prestať v jednotlivých obciach vyčleňovať finančné čiastky na úplatky futbalových zápasov, čo je bežná prax na úrovni obecných líg. Skúste ako starostovia prestať uzatvárať rôzne pokútne zmluvy so svojimi známymi na dodávky rôznych tovarov, ktoré boli doručené len na papieri. Skúste prestať rekonštruovať školy tak, že zároveň popri tom rekonštruujete obecný úrad či iné obecné budovy, samozrejme, z peňazí vyčlenených pre školu. Skúste sa začať správať ako starostovia v skutočnom význame slova, a to tak, že sa o obec staráte a zveľaďujete ju zo všetkých smerov a nie ako stredovekí feudáli, že obec vyciciavate a hľadíte len na osobný prospech. Verím, že by sa potom našiel dostatok finančných prostriedkov nielen na zvýšenie plátov pedagogických aj nepedagogických zamestnancov vo vašej pôsobnosti, ale aj na podstatné zlepšenie života vo vašich – našich obciach.

Mgr. Matúš Bañas,
člen OZ PŠaV na Slovensku

Foto: Samphotostock

Slovensko dáva na vzdelávanie menej, ako je priemer krajín Európskej únie

Slovensko dáva v tomto roku na vzdelávanie štyri percentá HDP. Je to približne o jedno percento HDP menej v porovnaní s priemerom EÚ. Vyplýva to z priebežnej správy o revízii výdavkov na vzdelávanie, ktorá vznikla v spolupráci ministerstva financií a ministerstva školstva ako súčasť projektu Hodnoty za peniaze. Analytici však hovoria, že v uplynulých rokoch sa rozdiel znižoval. Rozpočet verejnej správy na roky 2017 až 2019 predpokladá, že Slovensko dostihne priemer EÚ vo výške verejných výdavkov v pomere k celkovým verejným výdavkom, pri nezmenenom trende v EÚ. Analytici sa v dokumente venujú aj platom učiteľov. Tie sa zvyšujú, v medzinárodnom porovnaní sú však stále nízke. Zvýšenie miezd podľa programového vyhlásenia vlády by malo zvýšiť aj ich podiel zo 63 percent na 67 percent príjmu vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov.

Priemer OECD je 85 percent. Najviac zaostávajú platy mladých učiteľov, čo negatívne ovplyvňuje atraktivitu učiteľskej profesie. „Zabezpečenie kvalitných učiteľov sa nezaobíde bez dobrého systému odmeňovania, ktorý dokáže adekvátne oceňovať prácu učiteľov pôsobiacich v školstve, ako aj zvyšovať atraktivitu učiteľského povolania. Platy pedagogických a odborných zamestnancov v roku 2016 tvorili viac ako 50 percent výdavkov štátneho rozpočtu na regionálne školstvo,“ dodávajú

analytici.

Na dôležitosť atraktivity učiteľskej profesie na Slovensku poukazujú medzinárodné štúdie. Podľa prieskumu OECD TALIS40 sa 60 percent slovenských učiteľov domnieva, že ich profesia nie je spoločensky dostatočne docenená, čo je druhý najvyšší podiel spomedzi všetkých zúčastnených krajín (priemer 23 krajín OECD bol približne 31 percent). „Možné dôsledky nedocenenia učiteľského povolania prejavujúce sa napríklad nezaujmom kvalitnejších uchádzačov môže napokon indikovať skutočnosť, že podľa prieskumu OECD PIAA C41 dosahujú mladí učitelia v čitateľskej gramotnosti, matematickej gramotnosti a v riešení problémov horšie výsledky ako ich vysokoškolsky vzdelaní rovesníci. Tento stav je neuspokojivý aj z hľadiska medzinárodného porovnania.

Zvyšovanie plátov by mali podľa analytikov sprevádzať aj ďalšie opatrenia, zamerané na zvýšenie kvality pedagógov. „Predovšetkým je nutné skvalitniť prípravu budúcich učiteľov, ako aj ich profesijný rozvoj. Taktiež je potrebné posúdiť, či sa finančné prostriedky vynakladané na platy učiteľov využívajú účelne (nastavenie štruktúry plátov

vého systému) či aká je ich výška vzhľadom na reálne potreby. Z tohto hľadiska možno za hlavné výzvy okrem celkovej nízkej úrovne plátov, najmä v prípade mladých učiteľov, považovať aj nedostatočné zohľadňovanie výkonu a kvality pri odmeňovaní.

V súčasnosti chýbajú taktiež jasné indikátory, na základe ktorých by bolo možné spoľahlivo posúdiť úroveň profesijných kompetencií učiteľov. „Tieto

indikátory by mali byť súčasťou profesijných štandardov, tie však ministerstvo školstva dosiaľ neschválilo,“ uvádza sa v správe. Ďalším problémom je, že súčasný spôsob vykonávania atestácií je príliš formálny a nedokáže dostatočne posúdiť úroveň profesijných kompetencií pedagógov.

Zdroj: TASR, 12. 5. 2017

Foto: Samphotostock

Problémom vysokého školstva v Česku a na Slovensku je podfinancovanie

Medzi spoločné problémy Slovenska a Česka z pohľadu vysokého školstva patrí dlhodobá podfinancovanosť vzdelávania, výskumu a vývoja. Zhodli sa na tom rektori, ktorí sa minulý týždeň stretli na spoločnom zasadnutí Slovenskej rektorskej konferencie (SRK) a Českej konferencie rektorov (ČKR) v Prahe. „SRK a ČKR vidia veľké problémy v hodnotení výsledkov vedy a výskumu, pretože ani v jednej z oboch krajín zatiaľ neexistuje kvalitná metodika hodnotenia výskumných organizácií.

Vysokoškolské sektory SR a ČR spoločne prijímajú aj nové výzvy, ako je globalizácia, demografický vývoj a technologický pokrok, a sú si vedomé toho, že treba vzdelávať študentov, ktorí budú adaptabilní počas celého svojho pracovného života,“ informoval prezident SRK Rudolf Kropil.

SRK a ČKR sa zhodli, že pokiaľ ide o legislatívu, najmä o zákon o vysokých školách, považujú v oboch krajinách za najdôležitejší princíp autonómie vysokých škôl, vrátane riadenia finan-

čných tokov a prístupu k prostriedkom na vedu, výskum a umenie. Za nemenej dôležité považujú hodnotenie kvality vysokých škôl v súlade s európskymi normami a internacionalizáciu vysokých škôl. Rektori predniesli spoločný návrh Európskej asociácie univerzít a partnerských univerzít, aby sa zvýšilo financovanie výskumu v Európe po roku 2020 v 9. rámcovom programe EÚ pre výskum a inovácie.

Zdroj: TASR, 12. 6. 2017

Zhodnotenie nedostatkov v oblasti BOZP v školách a školských zariadeniach za II. štvrťrok 2017 v krajoch Bratislava, Trnava a Nitra

Za obdobie od januára do júna 2017 bolo v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji zatiaľ vykonaných 10 kontrol. Z tohto počtu bolo sedem kontrol uzatvorených formou protokolu alebo zápisu. Často sa opakujúcim

Ďalším opakujúcim sa nedostatkom bolo, že aj keď bol zástupca zamestnancov pre bezpečnosť navrhnutý, ale on túto funkciu neprijal, nenachádzal sa o tom žiaden zápis alebo vyjadrenie dotyčného zamestnanca, že takúto

zodpovedným za celú oblasť BOZP. Z hygienického hľadiska išlo prevažne o stále sa opakujúce nedostatky, a to: zlé rámy okien – hrozba vypadnutia okna, neschopnosť vetrania v letných mesiacoch, hrozba poranenia uprato-

nedostatkem boli nepodpísané dokumenty BOZP, napriek tomu, že samotný predseda základnej organizácie potvrdil, že dokumentácia bola zamestnávateľom predložená na schválenie a podpísanie. V tomto bode chcem pripomenúť, že z existencie základnej odborovej organizácie na škole, resp. školskom zariadení nevyplývajú iba výhody, ale aj povinnosti, ktoré sú ustanovené zákonom.

funkciu nechce plniť. Výrazné chyby boli aj v dokumentácii PZS. Často sa opakujúcim nedostatkom bolo používanie nesprávnych vzorov tlačív pri vstupnej lekárskej prehliadke. Rada by som podotkla, že mnoho zamestnávateľov – riaditeľov nerozumie, akým spôsobom postupovať voči zamestnancovi pri vstupnej lekárskej prehliadke. Neuvedomujú si, že oni ako zamestnávateľia majú určiť, s akými rizikovými faktormi bude zamestnanec prichádzať do styku. Často si myslia, že to je povinnosťou lekára.

Z nedostatkov BOZP bolo viackrát zistené, že zamestnávateľ – riaditeľ nevykonáva potrebné revízie elektroinštaláčného zariadenia alebo bleskozvodov, prípadne revízie elektrospotrebičov. Tento nedostatok sa týkal skôr menších škôl alebo materských škôl v obciach. Budovy škôl alebo materských škôl sú síce majetkom obce, avšak nesmie sa zabúdať na to, že riaditeľ sa nástupom do funkcie stal

vačky pri umývaní okien, nedostatočne odvetrané miesta, kde sa následne tvorila pleseň, a to buď v dôsledku zlého zhotovenia strechy v budovách staršieho veku alebo v historických budovách, alebo ako dôsledok predlžujúceho sa procesu reklamácie pri rekonštrukciách týchto striech.

V kuchyniach je problémom v oblasti bezpečnosti najmä podlaha, ktorá býva hrboľatá, chýbajú kachličky alebo je povrchová protišmyková úprava už zošuchaná.

Verím, že predsedovia našich základných organizácií či zástupca zamestnancov pre bezpečnosť sa týmito postrehami inšpirujú a v spolupráci so svojim riaditeľom pomôžu aj oni pri zlepšovaní bezpečnosti a ochrany zdravia v rámci pracovných podmienok v školách a školských zariadeniach.

Ing. Miroslava Vilčeková,
zväzový inšpektor BOZP

Foto: doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Slávnostné odovzdávanie Veľkých a Malých medailí sv. Gorazda pri príležitosti Dňa učiteľov

V piatok 31. marca 2017 pri príležitosti Dňa učiteľov sa v Bratislave uskutočnilo slávnostné odovzdávanie Veľkých a Malých medailí sv. Gorazda a ďakovných listov. Ocenení boli viacerí zamestnanci regionálneho a vysokého školstva. Minister školstva prof. Ing. Peter Plavčan, CSc., zdôraznil, že Slovensko potrebuje kvalitných a dobrých učiteľov, aby zvládlo výzvy, ktoré ho čakajú. Za Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku si Veľkú medailu sv. Gorazda z rúk ministra školstva prevzal Ing. Pavel Ondek, predseda zväzu, a prof. RNDr. Michal Toropila, CSc., predseda univerzitnej odborovej organizácie na UVLF v Košiciach. Malú medailu sv. Gorazda odovzdali Mgr. Márii Csontosovej, Dis. art., predsedníčke rady ZO OZ Košice-okolie. Oceneným gratulujeme a prajeme veľa entuziazmu a tvorivej energie v ich pracovnom i súkromnom živote.

doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredseda zväzu

Foto:
Mgr. Štefan Podolinský,
Mgr. Viliam Csontos,
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.

Zoznam všetkých ocenených:
<https://www.minedu.sk/dnes-boli-odovzdavanie-najvyssie-rezortne-ocenia-sv-gorazda/>

V júli tohto roku odchádza do zasluženého dôchodku JUDr. Dušan Kazár, špecialista odborového zväzu na právne služby pre Banskobystrický, Trenčiansky a Žilinský samosprávny kraj. Pre OZ PŠaV na Slovensku vy-

POĎAKOVANIE

konával právne služby nepretržite od roku 1994.

Svojou aktívnou prácou a entuziazmom pomohol veľkému počtu členov odborového zväzu v pracovnoprávných a občianskych súdnych sporoch, ako aj v právnom poradenstve. Pravidelne prispieval do časopisu Aktuality zväzu, kde pripravoval prehľad právnych predpisov týkajúcich sa pracovnoprávnej a školskej legislatívy. Okrem pracovných povinností sa zúčastňoval na rôznych kultúrno-spoločenských a športových podujatiach organizovaných zväzom, čím sa stal výraznou osobnosťou zväzovej činnosti.

Na rokovaní rady zväzu dňa 25. mája 2017 v Kežmarských Žľaboch mu Ing. Pavel Ondek, predseda zväzu, poďakoval v mene všetkých členov OZ PŠaV na Slovensku za dlhoročnú aktívnu prácu v prospech zamestnancov rezortu školstva a poprial mu veľa zdravia a všetko dobré v ďalšom období.

text a foto:
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.,
podpredseda zväzu

Aktuality zväzu

Ročník XXVI. ~ Číslo II
Jún 2017

Vydáva
**Odborový zväz pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku**

Redakčná rada:
doc. Ing. Miroslav Habán, PhD.
– predseda redakčnej rady
PaedDr. Eva Klikáčová
Ing. Iveta Majerová
Mgr. Renáta Májková
Mgr. Juraj Stodolovský
Ing. František Šary

Redakcia:
Vajnorská 1, 815 70 Bratislava
telefón: +421 2 502 40 421
www.ozpsav.sk

Grafické spracovanie,
korektúra textov, tlač:
MUSICA LITURGICA, s. r. o.,
Bratislava

Distribúované pre členov
Odborového zväzu pracovníkov
školstva a vedy na Slovensku

Náklad: 4 100 ks

Príspevky posielajte e-mailom na:
haban@ozpsav.sk

ISSN 1338 – 7960

Nové právne predpisy za I. štvrťrok 2017

Zákon č. 56/2017 Z. z. – mení zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) – možnosť zriadenia spoločných tried pre niekoľko príbuzných študijných alebo učebných odborov – účinnosť od 1. 9. 2017

Zákon č. 57/2017 Z. z. – mení zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch – rozšírenie pôsobnosti zákona aj na pedagogického zamestnanca pracoviska praktického vyučovania (§ 1 ods. 2 zákona)

– účinnosť od 1. 9. 2017

JUDr. Dušan Kazár,
právnik OZ PŠaV

Fond na podporu vzdelávania (ďalej len „fond“) bol zriadený 1. januára 2013 ako právny nástupca Študentského pôžičkového fondu a Pôžičkového fondu pre začínajúcich pedagógov. Fond bol zriadený ako neštátny účelový fond plniaci úlohy vo verejnom záujme.

Hlavnou činnosťou fondu je poskytovanie pôžičiek za zvýhodnených podmienok vybraným cieľovým skupinám – študentom vysokých škôl, pedagogickým a odborným zamestnancom škôl, študentom doktorandského študijného programu, ako aj vysokoškolským pedagógom, výskumným pracovníkom a umeleckým pracovníkom vysokých škôl do 35 rokov veku. Fond poskytol od svojho vzniku v januári roku 2013 takmer 6 500 pôžičiek študentom a takmer 1 000 pôžičiek pedagógom.

O pôžičku pre pedagógov si od 29. mája 2017 môže požiadať:

- pedagogický zamestnanec,
- odborný zamestnanec,
- študent doktorandského študijného programu v dennej forme štúdia a
- zamestnanec vysokej školy, ktorý do dňa na doručenie žiadosti dosiahne vek najviac 35 rokov a je vysokoškolský učiteľ, výskumný pracovník alebo umelecký pracovník.

V roku 2017 žiadatelia môžu požiadať o pôžičku vo dvoch termínoch: do 30. júna a do 31. októbra, pričom rozhodujúce je vždy fyzické doručenie žiadosti o pôžičku fondu, nie odoslanie žiadosti na poštovú prepravu. Žiadosti doručené po 30. júni 2017 budú automaticky považované za žiadosti doručené v termíne do 31. októbra.

Od roku 2018 budú môcť pedagógovia predložiť žiadosť o pôžičku v troch termínoch, okrem júnového a októbrového aj do 28. februára.

V zmysle zákonnej úpravy je v roku 2017 úroková sadzba pôžičiek 3 % p. a. Výška pôžičky je ľubovoľná, žiadateľ si môže vybrať v rozmedzí 1 000 až 15 000 eur. V prípade pôžičiek nad 3 000 eur je nutné pôžičku zabezpečiť prostredníctvom ručenia tretej osoby, pričom pôžičky do 10 000 eur sa poskytujú ako bezúčelové. Lehotu splatnosti si žiadateľ môže zvoliť v rozmedzí 8 až 15 rokov.

Fond pri posudzovaní a schvaľovaní pôžičiek uprednostňuje žiadateľov, ktorým v minulosti nebola pôžička z fondu poskytnutá a spĺňajú jedno alebo viacero kritérií na uprednostnenie žiadateľa ako napr. že žiadateľ je osamelý zamestnanec, ktorý sa

sám stará o nezaopatrené dieťa alebo inú osobu, ktorá je na neho odkázaná výživou, že žiadateľ je invalidný podľa osobitného predpisu, že žiadateľ má manžela/manželku, ktorý alebo ktorá je tiež pedagógom, atď.

Pri vyplňaní a odosielaní žiadosti o pôžičku je nutné dbať na úplnosť a správnosť vyplnenej žiadosti. Je nutné vyvarovať sa chýb pri podávaní žiadosti, ako napr. predloženie neúplnej žiadosti (chýba druhá strana žiadosti, žiadosť predložená bez príloh a pod.), nevyplnenie celej žiadosti vo všetkých potrebných bodoch, zabudnutý podpis žiadateľa, preškrtnutie textu, dopisovanie rôznych skutočností a pod. Takáto žiadosť môže byť po posúdení jej nedostatkov vyradená z procesu schvaľovania žiadostí o pôžičku.

V prípade, ak dlžník preukáže výkon pedagogickej činnosti na ustanovený týždenný pracovný čas počas najmenej piatich rokov od poskytnutia pôžičky, nesplatená istina pôžičky sa zníži o tri percentá. Do času odpracovaných rokov sa započítava čas trvania invalidity, materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky. V prípade závažných životných situácií, ktoré majú vplyv na príjem dlžníka, je možné splácať len úroky z istiny. Takýmito situáciami sú napr. materská dovolenka, rodičovská dovolenka alebo nezamestnanosť.

Bližšie informácie o fonde, ako aj detailné informácie o pôžičkách pre pedagógov poskytovaných fondom nájdete na webovom sídle fondu www.fnpv.sk.

Získať pôžičku
pre pedagógov
plnú benefitov
je teraz
oveľa ľahšie.

VIAC SA DOZVIETE NA

www.fnpv.sk

Fond na podporu
vzdelávania

VEZMITE ÚROVEŇ ŠKOLSKÝCH
TOALIET DO VLASTNÝCH RÚK.

POMÔŽTE
SVOJEJ ŠKOLE ^{NE} VYHRAŤ
AŽ 7500 EUR
NA REKONŠTRUKCIU!

ďakujeme

4.

~~ROČNÍK~~

márny pokus

Vláda baktérií na školských toaletách sa skončila!

Zastavte inváziu baktérií na školských toaletách a vyhrajte až 7500 Eur na rekonštrukciu, produkty Domestos a ďalšie výhry. Zapojte sa do štvrtého ročníka projektu Domestos! Motivujte materské a základné školy aby sa zúčastnili štvrtého ročníka projektu Domestos a presvedčte aj rodičov aby sa zapojili. Šancu na výhru má každá škola a deti sa prostredníctvom zábavných aktivít priučia správnym hygienickým návykom.

Má to zmysel! Pomohli sme už desiatkam škôl bojovať s baktériami na školských toaletách a urobiť z nich krajšie miesto. Čím skôr sa zapojíte, tým lepšie.

Viac na www.domestospreskoly.sk

Partneri projektu:

